

รายงานการศึกษา
เรื่อง
ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

คำนำ

หลักการสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 คือ การให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด ผลการวิจัยด้านครอบครัวในรอบ 30 ปี ที่ผ่านมาพบว่า ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง และโรงเรียนนอกจากจะทำให้เด็กประสบผลสำเร็จในด้านวิชาการแล้วยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม อันจะช่วยให้มีความก้าวหน้าของชีวิตต่อไปในอนาคต

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดและพัฒนาการศึกษาไว้ในหลายมาตรา ซึ่งเป็นการเอื้อให้ทุกส่วนของสังคมได้มีโอกาสเข้าไปมีบทบาทในเรื่องดังกล่าว กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ดำเนินโครงการ ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยการเชิญแกนนำโรงเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือชุมชนเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาการศึกษาและประสบผลสำเร็จ มาร่วมระดมและขยายแนวความคิดไปยังเครือข่ายผู้ปกครอง และโรงเรียนในสังกัดและต่างสังกัด เพื่อขยายผลให้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไป

เอกสารรายงานฉบับนี้ได้รวบรวมข้อมูลเบื้องต้นรวมถึงสาระจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การระดมความคิดจากแกนนำเครือข่ายพ่อแม่ ผู้ปกครอง และโรงเรียน ตลอดจนการบรรยายพิเศษของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เห็นว่าเนื้อหาสาระดังกล่าวสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสภาพของแต่ละบุคคล/หน่วยงาน/สถานศึกษาได้ตามความเหมาะสม จึงเห็นควรเผยแพร่ให้เกิดการนำไปใช้อย่างกว้างขวางต่อไป

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สารบัญ

คำนำ	(ก)
การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในกระบวนการศึกษา โดย ดร.รุ่ง แก้วแดง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ	1
บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542	6
การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในระบบการศึกษาของประเทศต่างๆ	13
- ประเทศสหรัฐอเมริกา	13
- ประเทศในสหภาพยุโรป	35
- ประเทศอังกฤษ	40
กรณีตัวอย่างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน	45
- โรงเรียนบ้านบางกะปิ	45
- โรงเรียนมีนประชาวิทยา	49
- โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยา	55
- โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ นนทบุรี	60
- โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี	64
สรุปแนวทางการร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน	68
ภาคผนวก	76
ระเบียนว่าด้วยคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543	77
โครงการ ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน	88



การจัดการศึกษาของไทยในยุคนั้นจะขึ้นอยู่กับพ่อ แม่ และครอบครัว ที่ถ่ายทอดทุกสิ่ง ทุกอย่าง ของครอบครัวหรือของตระกูล เช่น ความรู้ในเรื่องการทำมาหากินทั้งหลายจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คน อีกรุ่นหนึ่ง แต่เมื่อมีระบบการศึกษา คือมีระบบโรงเรียนอย่างปัจจุบัน ซึ่งเป็นระบบที่ค่อนข้างแข็ง มากเกินไป แข็งจนกระทั่งพ่อ แม่ ที่รักลูกอย่างยิ่งเกือบจะไม่มีช่องว่างหรือไม่มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาให้กับลูกหลานของตนเอง ซึ่งอย่างดีก็เข้าไปส่งอาหารเช้า อาหารกลางวัน เหมือนกับที่โรงเรียนหลายๆ แห่งได้เปิดโอกาสให้พ่อ แม่ ได้ทำ

การจัดการศึกษาตามระบบปัจจุบันที่เกิดจากโรงเรียนฝ่ายเดียว ทำให้ระบบการศึกษามี ปัญหาค่อนข้างมาก ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า การที่พ่อ แม่ ไม่มีโอกาสและบทบาทใน การศึกษานั้น ทำให้ขาดครูที่เป็นผู้สอนลูก-หลานด้วยความรักไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย จำนวนไม่น้อยกว่า 20-30 ล้านคน ด้วยเหตุนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งมี ผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ.2542 ที่ผ่านมา มีความเชื่อว่าพ่อ แม่ คือคนที่เป็นครูที่ดีที่สุด มีพลัง มีทุกสิ่งทุกอย่าง รวมทั้งความตั้งใจและความปรารถนาดีต่ออนาคตของลูก-หลานตนเอง เพราะฉะนั้นในการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้นำสาระสำคัญ 2 ส่วนมาบรรจุไว้ คือ

ประการที่หนึ่ง การศึกษาเป็นสิทธิของผู้เรียน เดิมมีความเชื่อว่า การศึกษาเป็นสิทธิของ สถานศึกษาที่จะจัดอะไรก็ได้ เพราะเวลาที่นำลูกไปเข้าโรงเรียนจะต้องไปนั่งอ้อนวอน ใจ อ่อนข้ำรายอาจต้องจ่ายเงินอีกเป็นจำนวนมาก เพื่อจะเอาลูก-หลานเข้าโรงเรียน แต่ต่อไปนี้ใน กฎหมายใหม่ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่าการศึกษาเป็นสิทธิของผู้เรียน ไม่ใช่สิทธิของครู หรือสิทธิของ ผู้จัดการอย่างที่เคยเป็นมาในอดีต เพราะฉะนั้น ขอให้ศึกษากฎหมายนี้ไว้ เพราะเป็นเครื่องมือที่จะ ดำเนินการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับคนเป็นจำนวนมาก หลายๆ ล้านคน ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงเป็น

สิทธิของผู้ปกครองที่จะเข้าไปใช้สิทธิ์แทนลูกหลาน ซึ่งเรื่องดังกล่าวเป็นประเด็นสำคัญที่สุดที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ประการที่สอง เดิมการจัดการศึกษาจะขึ้นอยู่กับคนเพียงไม่กี่คนเท่านั้น แต่ขณะนี้มีความมุ่งหมายและเจตนารมณ์ชัดเจนว่า ทุกฝ่ายในสังคมจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสามารถให้การศึกษากับคนทุกคนทั่วประเทศได้ เพราะฉะนั้น พ่อ แม่ จึงมีโอกาส มีบทบาทในการจัดการศึกษาให้ลูก-หลานของตนเองได้อีกครั้งหนึ่ง

เรื่องที่กำลังถูกนำมาพิจารณาสำหรับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ การเปิดโอกาสให้พ่อแม่ สามารถจัดการศึกษาในครอบครัวได้ เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่สากลเรียกว่า Home School ต่อไปนี้ พ่อ แม่ทุกคนสามารถจัดการศึกษาที่บ้านให้กับลูก-หลานของตนเองได้ นั่นคือบทบาทที่สำคัญมากสำหรับพ่อแม่ ซึ่งการจัดการศึกษาที่บ้านจะจัดได้อย่างไรนั้น ถ้าเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนของการศึกษาภาคบังคับ ขณะนี้กำลังจัดทำรายละเอียดประเด็นดังกล่าวอยู่วิธีการที่จะทำได้ดีที่สุดคือ พ่อ แม่ ไปติดต่อประสานงานกับสถานศึกษาแห่งใดแห่งหนึ่งเพื่อปรึกษาหารือความรู้ ความเข้าใจ เรื่องการศึกษา เรื่องหลักสูตร วิธีการและรวมถึงค่าใช้จ่าย ส่วนรูปแบบที่จะทำได้นั้นมี 2 รูปแบบ ด้วยกัน คือ

รูปแบบที่หนึ่ง พ่อ แม่ ที่มีความพร้อมและสามารถจัดการศึกษาได้ทุกอย่าง ทุกวิชา ทำได้เองทั้งหมด เพียงแต่รายงานผลการประเมินให้กับสถานศึกษาที่เป็นผู้ดูแล เป็นผู้ช่วยเหลือ อาจจะถูกดงกัน เช่น ภาคเรียนละครั้ง หรือปีละครั้ง ก็ได้

รูปแบบที่สอง พ่อ แม่ ที่ไม่ถนัดจัดการสอนในบางวิชา เช่น ไม่ถนัดวิชาคณิตศาสตร์ และหรือวิทยาศาสตร์ ในกรณีนี้ให้โรงเรียนเป็นผู้จัดการศึกษาให้ โดยจัดเฉพาะวิชาที่มีความถนัดและสามารถทำได้

เรื่องดังกล่าวเป็นเรื่องใหม่ของกฎหมายที่กำหนดและจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จึงยังมีคำถามที่จะต้องทำให้ชัดเจนขึ้นอีกหลายเรื่อง สำหรับพ่อแม่ที่ไม่ต้องการจัดการศึกษาให้ลูกแบบ Home School ก็ยังคงต้องมีส่วนร่วม ประเด็นนี้กฎหมายก็ได้กำหนดไว้ว่า สถานศึกษาทุกชนิด ทุกประเภท จะต้องดำเนินการและบริหารโดยคณะกรรมการสถานศึกษา ดังนั้นเมื่อกฎหมายได้กำหนดให้พ่อแม่ เข้ามาเป็นคณะกรรมการของสถานศึกษา จึงอยากให้ทุกท่านได้ตื่นตัว และเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นกรรมการของสถานศึกษา เพื่อที่จะมีโอกาสกำหนดนโยบายแนวทาง วิธีการจัดรูป

แบบการเรียนการสอนให้กับลูก-หลาน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นี้ ได้เปิดโอกาสให้กว้างขวางมาก เพราะฉะนั้น จึงเป็นโอกาสที่ดีที่อยากให้มีการสนทนาและลง
ศึกษาดู ถึงแม้ว่ากฎหมายจะผ่านแต่ก็ยังต้องทำกฎกระทรวง หรือกฎหมายลูกอีกหลายส่วนด้วย
กัน ท่านที่มีบุตร หลาน หากเป็นไปได้อาจจะรวมตัวกันเป็นชมรมคนรักลูก หรืออะไรก็ได้เพื่อที่จะ
นำสิ่งต่างๆ ที่คิดไว้มาประกอบการกำหนดนโยบายการศึกษา เพราะกฎหมายได้กำหนดว่าการ
ดำเนินการต่างๆ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฯ นั้นให้รับฟังความคิดเห็นของประชาชน
โดยกว้างขวาง

สุดท้ายนี้ ขอให้ทุกท่านได้แสดงออกถึงความต้องการของท่านตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นทุก
ประการ และที่สำคัญก็คือเป็นจุดเริ่มต้นของท่านที่จะเข้ามามีสิทธิ์ มีส่วนในการกำหนด
นโยบาย และวิธีการจัดการศึกษาของลูก หลาน ซึ่งจะเป็นอนาคตของครอบครัว และอนาคตของ
ประเทศชาติสืบต่อไป



ที่มา คำกล่าวเปิดการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง วิถีชีวิตเด็กไทยในสหัสวรรษใหม่ ณ อาคารเฉลิมพระบารมี
50 ปี วันเสาร์ที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2543

บทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน ตามแนวทางในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

ความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาโดยเฉพาะพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผลงานวิจัยด้านครอบครัวในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา พบว่า ความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างบ้านและโรงเรียน นอกจากจะทำให้เกิดผลสำเร็จทางการเรียนของเด็กแล้ว ยังช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านจิตใจ สังคม อารมณ์ ซึ่งส่งผลต่อความก้าวหน้าของชีวิตในอนาคตอีกด้วย

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษาของประเทศ ที่มีผลบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 นั้น จึงได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวไว้ในหลายมาตรา ดังนี้

หลักการจัดการศึกษา

มาตรา 8 (2) : ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา

มาตรา 9 (6) : การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครอง

มาตรา 11 : บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากสถานศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

หน่วยจัดการศึกษา

มาตรา 12 : นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สิทธิที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองได้รับ

มาตรา 13 : บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ ดังต่อไปนี้

(1) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล

(2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด

(3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด

มาตรา 18 (3) : ศูนย์การเรียนได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่น เป็นผู้จัด

แนวการจัดการศึกษา

มาตรา 23 : การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการ ตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์เรื่องของการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษาเน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

กระบวนการเรียนรู้

มาตรา 24 (6) : สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

หลักสูตร

มาตรา 27 วรรคสอง : ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อ

ให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ความเข้มแข็งของชุมชน

มาตรา 29 : ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

การส่งเสริมหน่วยจัดการศึกษา

มาตรา 38 : ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ ...ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย...

การบริหารการศึกษา

มาตรา 38 วรรคสอง : คณะกรรมการการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู ผู้นำทางศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

การบริหารสถานศึกษา

มาตรา 40 : ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ

จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา

ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา 18 (1) และ (3)

การศึกษาเอกชน

มาตรา 44 : ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา 18 (2) เป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ทรัพยากรและการลงทุน

มาตรา 58 (2) : ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบริจาคทรัพย์สิน และทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น



การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในระบบการศึกษาของประเทศต่างๆ

วิสัยทัศน์การศึกษา 8 ประการ

ในการปฏิรูปการศึกษาของสหรัฐอเมริกาเมื่อไม่นานมานี้ ได้มีการจัดทำกฎหมายว่าด้วยเป้าหมายการศึกษาของคนอเมริกันในศตวรรษที่ 21 โดยการสร้างวิสัยทัศน์หลัก 8 ประการ เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา โดยวิสัยทัศน์หลักประการหนึ่งคือ การส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในระบบการศึกษา ซึ่งได้รับการยอมรับว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จได้ มีวิสัยทัศน์ 8 ประการดังกล่าวมีดังนี้

- 1. ความพร้อมที่จะเรียน** เด็กทุกคนเมื่อมาเข้าสู่ระบบโรงเรียนจะต้องมีความพร้อมที่จะเรียนรู้
- 2. การเรียนจบระดับมัธยมศึกษา** อัตราการสำเร็จการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโดยเฉลี่ยของทั้งประเทศต้องเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 90
- 3. ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและความเป็นพลเมืองที่ดี** นักเรียนที่จบการศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จะต้องมีความสามารถในสาขาวิชาต่างๆ และทุกโรงเรียนจะต้องประกันว่านักเรียนทุกคนจะต้องรู้จักตนเองและสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่เป็นอย่างดี ซึ่งถือว่าการศึกษาเป็นการเตรียมการให้นักเรียนทุกคนเป็นพลเมืองดีของประเทศ มีความสามารถในการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งเป็นแรงงานที่มีประสิทธิภาพ สร้างผลผลิตที่ดีให้กับประเทศ
- 4. การศึกษาและการพัฒนาอาชีพ** ครูผู้สอนทุกคนจะต้องได้รับโอกาสและปัจจัยเกื้อหนุนในการเข้ารับการอบรมและพัฒนาวิชาชีพเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนและการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน
- 5. การพัฒนาความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์** พลเมืองอเมริกันจะต้องเป็นที่หนึ่งในโลก โดยเฉพาะความรู้และทักษะในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 6. การรู้หนังสือของผู้ใหญ่กับการเรียนรู้ตลอดชีวิต** พลเมืองอเมริกันทุกคนต้องรู้หนังสือ และมีทักษะที่จำเป็นในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดชีวิต ในสภาวะที่ประเทศต้องแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ รวมทั้งเป็นการแสดงสิทธิและความรับผิดชอบในฐานะการเป็นพลเมืองที่ดีอีกด้วย

7. โรงเรียนต้องเป็นเขตปลอดจากสิ่งมอมเมา สารเสพติด มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และมีระเบียบวินัย

8. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ และผู้ปกครอง โรงเรียนทุกแห่งจะต้องส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วนที่ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และนักเรียน มีส่วนร่วมในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของเด็กในด้านสังคม อารมณ์ และวิชาการ

รูปแบบของการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในระบบการศึกษาของสหรัฐอเมริกาตามวิสัยทัศน์ข้อ 8 นั้น แบ่งออกได้เป็น 6 รูปแบบ ดังนี้

1. **การอบรมเลี้ยงดูในฐานะเป็นพ่อแม่** ซึ่งมีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูลูกตามธรรมชาติอยู่แล้ว ดังนั้น บทบาทของพ่อแม่และผู้ปกครอง ตามวิสัยทัศน์หลักที่ 8 จึงเน้นการให้พ่อแม่ผู้ปกครองให้การอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องเหมาะสม โดยเฉพาะการจัดการจัดหาอาหาร อาหารเสริม และการตรวจความพร้อมทางด้านร่างกายของเด็กเพื่อเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ และสังคมของเด็ก

2. **การสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน** การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาในระดับสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูตามธรรมชาติ คือ การที่พ่อแม่ และผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อผู้ให้บริการการจัดการศึกษาให้แก่บุตรหลานของตน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่และผู้ปกครอง จึงเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวกับหน่วยงานทางการศึกษาในทุกระดับ เพื่อให้พ่อแม่ และผู้ปกครองมั่นใจว่าสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ที่ให้บริการที่เกี่ยวข้องจะเป็นผู้รับช่วงดูแลบุตรหลานของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักวิชาการ ในขณะที่เดียวกันโรงเรียนจะทราบสถานะทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และอารมณ์ของเด็กอย่างถูกต้อง ความร่วมมือในระดับนี้จะเน้นการส่งเสริมระบบการสื่อสารระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง กับโรงเรียน

3. **งานอาสาสมัครเพื่อการศึกษา** การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนและศูนย์การเรียนรู้ประเภทต่างๆ อาทิ ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ ไม่สามารถดำเนินงานเพียงเฉพาะลำพังบุคคล หากแต่ต้องการการสนับสนุนจากชุมชนต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับการบริการโดยตรง เนื่องจากการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของกฎหมาย ต้องการความรู้เฉพาะทางและความเชี่ยวชาญใหม่

แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการศึกษาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการเป็นอาสาสมัครในโรงเรียนจะดำเนินการภายใต้การสร้างทัศนคติต่อกลุ่มเป้าหมายว่า กิจกรรมของโรงเรียนและการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่บ้าน เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน เช่น พ่อแม่ และผู้ปกครอง

สามารถเป็นผู้ช่วยเด็กในการทำการบ้าน การฝึกการอ่าน และทักษะในการคำนวณ หากผู้ปกครอง รายใดสามารถอุทิศเวลาตามระยะเวลาที่แน่นอนในกิจกรรมข้างต้นได้ โรงเรียนจะจัดหาสถานที่ เช่น ห้องพักรูหรือห้องสมุด ให้ผู้ปกครองนั้นๆ ดำเนินกิจกรรมดังกล่าว โดยสรุปงานอาสาสมัคร เพื่อการศึกษาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นการอุทิศแรงกาย แรงใจ เพื่อช่วยปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบาย

4. การจัดระบบการเรียนการสอนที่บ้าน นอกจากพ่อแม่ และผู้ปกครองจะเป็นกำลังหลักในการให้การอบรมเลี้ยงดูตามธรรมชาติแล้ว หน้าที่หลักของผู้ปกครองอีกประการหนึ่งคือ การจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก เริ่มจากขนบธรรมเนียม และวัฒนธรรมประจำครอบครัว จนถึงการศึกษาและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น บทบาทของพ่อแม่ และผู้ปกครองจึงเป็นเสมือนครู ผู้เชี่ยวชาญสอนและที่ปรึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ของบุตรหลานของตน

แนวทางการดำเนินงานเพื่อตอบสนองหลักการดังกล่าวจึงเริ่มต้นจากการฟื้นฟูความรู้ ทักษะ และความชำนาญของผู้ปกครองในการอ่าน และความชำนาญของผู้ปกครองในการอ่าน และการคำนวณเพื่อเป็นพื้นฐานในการถ่ายทอดให้แก่เด็กในปกครองของตน ในบางกรณี ผู้ปกครองในละแวกเดียวกันจะรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาความรู้ตนเองและช่วยกันถ่ายทอดความรู้ให้แก่บุตรหลานของตนด้วย เช่น กลุ่มช่วยสอนอ่านเขียนในละแวกที่อยู่อาศัย เป็นต้น

5. การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในระดับนี้ถือเป็นการตัดสินใจครั้งยิ่งใหญ่ของผู้ปกครอง โดยเปลี่ยนสถานะจากการมีส่วนร่วมทางการศึกษาที่บ้านของตนเองมาสู่การดำเนินงานอย่างจริงจังในโรงเรียน หรือหน่วยงานทางการศึกษา โดยเฉพาะการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียน การสอน การบริหารการเงิน และการบริหารงานบุคลากร ซึ่งมีระดับตั้งแต่การเข้าร่วมประชุมครู ผู้ปกครองจนถึงการสมัครลงรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษา โดยหวังว่าความรู้ ความสามารถ และความเชี่ยวชาญของตนจะส่งผลให้การจัดทำและดำเนินนโยบายของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. การเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา การมีส่วนร่วมทางการศึกษาของผู้ปกครองแบบสุดท้ายคือ ความพยายามในการเป็นผู้ประสานงานให้โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน มีความเชื่อมโยงกัน โดยพยายามอุดช่องโหว่ในการบริหารของโรงเรียน ด้วยการระดมบุคลากร เงินทุน วิทยาการใหม่ และระบบการบริหารงาน เพื่อช่วยให้โรงเรียนในพื้นที่ที่สามารถบริหารงานได้อย่างแท้จริง ดังนั้นการเข้ามามีส่วนร่วมประเภทสุดท้ายจึงเป็นการผสมผสานระหว่างความเป็นอาสาสมัครเพื่องานทางการศึกษา กับการอุทิศตนอย่างจริงจังในการบริหาร การศึกษา เช่น การเป็นกรรมการเขตการศึกษาที่มีบทบาทอย่างมากในการบริหารของเขตพื้นที่

และโรงเรียนต่างๆ โดยพยายามแสวงหาทรัพยากรต่างๆ จากนอกเขตพื้นที่ทั้งในระดับมลรัฐ และระดับชาติ มาสนับสนุนการดำเนินงานของพื้นที่ของตน

กลวิธีในการส่งเสริมบทบาทของพ่อแม่ และผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมทางการศึกษา

การส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูตามธรรมชาติในฐานะพ่อแม่

- การสร้างสัมพันธภาพที่ดีในครัวเรือน
- กำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ส่งเสริม สนับสนุนหน้าที่ ความรับผิดชอบ และความสามารถของพ่อแม่และผู้ปกครอง ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
- สร้างเครือข่ายการให้บริการต่างๆ ของชุมชน ที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
- เพิ่มจำนวนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่จะสามารถเข้าร่วมกิจกรรมโดยตรงกับโรงเรียน
- สร้างศูนย์ข้อมูลด้านการเรียนการสอน ที่พ่อแม่ผู้ปกครอง สามารถเรียกใช้ได้
- อบรมบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนให้สามารถถ่ายทอดความรู้ทักษะ และความชำนาญในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

การส่งเสริมระบบการสื่อสารระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครองกับโรงเรียน

- ส่งเสริมการสร้างระบบการสื่อสารสองทาง โดยใช้วิธีการสื่อสารต่างๆ เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษาของนักเรียนแต่ละคนได้มีความทันสมัยและทันต่อความต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครอง นักเรียนและโรงเรียน
- ส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และโรงเรียน สร้างฐานข้อมูลของเด็กร่วมกัน เช่น ด้านพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และจิตใจของเด็ก
- จัดระบบการประชุมพบปะสังสรรค์ร่วมกันระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง โรงเรียน และเขตการศึกษา ทั้งที่เป็นรูปแบบดั้งเดิมและกระทำปีละหนึ่งถึงสองครั้ง เช่น การประชุมครู ผู้ปกครอง หรือการประชุมประจำเมือง มาสู่ระบบที่ทันสมัยและประหยัด เช่น การสร้างโฮมเพจ จดหมายข่าว ซึ่งสามารถกระทำได้หลายๆ ครั้ง รวมทั้งสามารถปรับปรุงสาระที่ต้องการส่งให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา
- ส่งเสริมการสร้างสื่อให้มีความหลากหลาย เพื่อตอบสนองกับความต้องการของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม และชีวิตความเป็นอยู่ อาทิ การใช้ภาษาอังกฤษควบคู่กับภาษาถิ่น

การส่งเสริมให้พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีบทบาทในกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

- ส่งเสริมให้ผู้ปกครองได้รับรู้กระบวนการเรียนรู้ของเด็กทั้งในและนอกชั้นเรียน
- ชี้แจงจุดประสงค์ในการวัดผลการศึกษาในแต่ละวิชาเพื่อให้ทราบว่าโรงเรียนมีความคาดหวังสัมฤทธิ์ผลในตัวนักเรียนในระดับใด
- เผยแพร่ความรู้ และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในและนอกห้องเรียน เพื่อสร้างทางเลือกในการกำหนดบทบาทของตนต่อการศึกษาของบุตรหลาน
- มอบหมายการบ้านให้นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนนำปัญหาและข้อข้องใจไปปรึกษากับผู้ปกครองเพื่อแสวงหาคำตอบร่วมกัน
- จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูและพ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้รับเปลี่ยนและเรียนรู้บทบาทหน้าที่และรูปแบบในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก

การสร้างพ่อแม่ และผู้ปกครอง ให้เป็นอาสาสมัครทางการศึกษา

- สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรระหว่างผู้บริหารและบุคลากรของโรงเรียนกับผู้ปกครอง
- สำรวจข้อมูลผู้ปกครองทั้งในเชิงความรู้ ความเชี่ยวชาญพิเศษ ระดับความสนใจในกิจกรรมทางการศึกษาและเวลาที่อาจสามารถทำหน้าที่อาสาสมัครทางการศึกษา โดยเฉพาะในระดับโรงเรียน
- ฝึกอบรมและทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะอาสาสมัครทางการศึกษา
- ส่งเสริมปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานของอาสาสมัครทางการศึกษาในโรงเรียน เช่น การจัดหาห้องทำงานที่เหมาะสม การมอบรางวัลและคำชมเชยแก่อาสาสมัครทางการศึกษาดีเด่น
- สร้างหลักประกันว่า บทบาทและสถานะหน้าที่ของอาสาสมัครทางการศึกษาจะต้องมั่นคง และเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป

การส่งเสริมระบบการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วม

- เผยแพร่สิทธิและรูปแบบวิธีการของพ่อแม่ และผู้ปกครอง ในการมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน
- ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มครู ผู้ปกครอง ในทุกๆ โรงเรียน
- อบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานการศึกษาในระดับโรงเรียน เช่น การบริหารหลักสูตร การเงิน บุคลากร การสร้างสวัสดิภาพในโรงเรียน
- จัดหาตำแหน่งและส่งเสริมโอกาสให้พ่อแม่ และผู้ปกครอง สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการศึกษา
- ส่งเสริมแนวความคิดเกี่ยวกับหุ้นส่วนการดำเนินงาน

➤ ให้เกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้แก่ผู้ปกครอง ในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการเปลี่ยนแปลงในโรงเรียน

➤ อบรมครูและบุคลากรในการทำงานเป็นหมู่คณะกับผู้ปกครอง

การส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชน

➤ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางด้านวิชาการ สังคม วัฒนธรรม นันทนาการและสุขภาพที่โรงเรียนนั้นๆ ให้บริการแก่ชุมชน

➤ ส่งเสริมระบบหุ้นส่วนการดำเนินงานกับภาคธุรกิจในท้องถิ่น เพื่อระดมการสนับสนุนในโอกาสต่อไป

➤ เปิดโอกาสให้เด็กที่ด้อยโอกาสได้รับการอุปการะคุณจากสังคมให้มากที่สุด

เครือข่ายองค์กร

องค์กรที่ส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ มีทั้งภาครัฐและเอกชน

ภาครัฐ ได้แก่ กระทรวงการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข และการบริการสังคม คณะกรรมการสื่อสารแห่งชาติ สถานีโทรทัศน์สาธารณะแห่งชาติ

ภาคเอกชน มีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และการดำเนินงาน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองทั่วประเทศ เช่น

ระดับชาติ

1. Mother & Others
2. National Center for Home Education
3. National Head Start Association
4. National Parent Network on Disabilities
5. National Parenting Association
6. Pacific Institute for Community Organization
7. Parenthood in American Interim Steering Community
8. Parents without Partners

ระดับท้องถิ่น

1. Coleman Advocates for Children and Youth
2. Connecticut Parent Leadership Training Institute
3. Family Action of Sonoma County
4. Parents United for Child Care
5. Santa Barbara Parents to the Pools



- ที่มา :
1. National Standards for Parent/Family Involvement Programs
(<http://www.pta.org/programs/invstand.html>)
 2. Achieving the Goals Goal 8 : Parental Involvement and Participation
(<http://www.ed.gov./pubs/Ach/Goals/preface.html>)
 3. Next Generation Report
(http://www.childrenpartnership.org/pub/next_1199/about.html)
 4. Strong Families, Strong Schools (<http://www.eric-web.1c/columbia.edu/families/strong>)

ระบบการศึกษาของสหรัฐอเมริกาในปัจจุบันได้มาถึงทางแยกที่จะต้องเลือกตัดสินใจแล้ว โดยทางหนึ่งนั้นจะเห็นโรงเรียนหลายแห่งและกลุ่มโรงเรียนหรือระบบการศึกษาหลายแบบที่เกิดขึ้น โดยเป็นผลพวงจากการปรับตัวในช่วงทศวรรษระหว่าง พ.ศ. 2523-2532 เมื่อคุณภาพการศึกษาของสหรัฐฯ ตกต่ำจนเข้าขั้นวิกฤติ จนบัดนี้สามารถฉายให้เห็นความสำเร็จถึงขั้นเป็นตัวอย่างของความเป็นเลิศทางการศึกษาออกมาให้เห็น ในขณะที่อีกทางหนึ่งนั้นเป็นโรงเรียนที่มัวหมองอันเนื่องมาจากความล้มเหลวหรือไม่ก็ดำเนินการปฏิรูปผิดพลาด จนกล่าวได้ว่า สิ่งเดียวที่โรงเรียนเหล่านี้ทำสำเร็จคือ ทำให้ผลงานที่ตกต่ำอยู่แล้วยิ่งย่ำแย่ลงกว่าเดิม

จุดประสงค์ของคณะกรรมการการศึกษาและกำลังแรงงาน และโครงการทางเลือกในการศึกษา (The Crossroads Project) คือเพื่อกำหนดหาว่าขั้นตอนใดหรือวิธีการใดบ้างที่นำไปสู่เส้นทางแห่งความสำเร็จสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษา และวิธีใดบ้างที่ใช้ไม่ได้ผลและนำไปสู่ความล้มเหลว แล้วนำมาสร้างวิสัยทัศน์เชิงบวกเพื่อผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อไปแนวคิดหลักก็คือ ในยามที่เศรษฐกิจกำลังพัฒนารุดหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของโลกยุคข่าวสารได้เข้ามาเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของเราอย่างถึงรากถึงโคนเช่นนี้สหรัฐอเมริกาไม่ควรเต็มใจยอมรับการศึกษาที่ต่ำกว่ามาตรฐานแต่จะต้องปรับปรุงระบบการศึกษาให้อยู่ในระดับยอดเยี่ยมของโลกและไม่เป็นรองใคร ซึ่งจะสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่นและบุคลากรมีวิสัยทัศน์กว้างไกล คือเต็มใจที่จะคิดและทำ “นอกกรอบหรือนอกกล่อง” ทั้งนี้ เพื่อเห็นแก่เด็ก ๆ ลูกหลานของชาวสหรัฐฯเอง

บัดนี้ถึงเวลาแล้วที่สหรัฐอเมริกาจะต้องพิจารณาให้ถ่วงถ่วงว่า เงินที่จ่ายไปหลายแสนล้านเหรียญสหรัฐฯ นั้น ได้อะไรกลับมาบ้าง แล้วต้องเลือกตัดสินใจว่าจะขยายบทบาทของรัฐบาลสหรัฐฯในการจัดการศึกษาต่อไป หรือจะคืนการควบคุมกลับไปให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู

โครงการ “ทางเลือกในการศึกษา” เริ่มขึ้นในปี พ.ศ.2538 โดยโครงการของคณะกรรมการอนุกรรมการดูแลและไต่สวน (The committee on Oversight and Investigations) ของคณะกรรมการการศึกษาและกำลังแรงงานของสภาผู้แทนราษฎรสหรัฐอเมริกา มีนายพีท เฮอร์คสตรา (Pete Hoekstra) เป็นหัวหน้าโครงการ โครงการนี้มีหน้าที่หาคำตอบในประเด็น เหล่านี้ คือ

1. โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จมีสาเหตุปัจจัยอะไรบ้าง
2. โปรแกรมการศึกษาของรัฐบาลมีส่วนช่วยเหลือและเกื้อหนุน หรืออุดหนุน ทำลายปัจจัยเหล่านั้นอย่างไร แคไหน

3. อะไรบ้างที่ใช้ได้ผล และอะไรบ้างที่ไร้ประโยชน์และสูญเปล่า

ทุกหนทุกแห่งที่คณะกรรมการแห่งรัฐสภาสหรัฐอเมริกาไปรับฟังความคิดเห็นของบุคคลในวงการศึกษาในระดับมลรัฐและท้องถิ่น พวกเขาเหล่านั้นเห็นพ้องกันว่า กุญแจของความสำเร็จของการศึกษาอยู่ที่ปัจจัย 4 ประการ คือ

- ผู้ปกครองมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการศึกษาของบุตรหลานอย่างแข็งขัน
- ท้องถิ่นมีอิสระและอำนาจในการจัดการศึกษา
- โรงเรียนเน้นที่สาระความรู้พื้นฐาน
- เงินงบประมาณที่ได้รับมาใช้ในห้องเรียนจริง ๆ ไม่ใช่รั่วไหลไปกับระบบราชการหลายชั้นตอน

ผู้ปกครองมีสิทธิและมีส่วนร่วมในการศึกษาของบุตรหลานอย่างแข็งขัน

งานวิจัยพบว่านักเรียนที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาของเขา มีแนวโน้มจะประสบความสำเร็จได้มาก การที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามาช่วยรับผิดชอบเพื่อให้แน่ใจว่าบุตรหลานของตนจะได้รับการศึกษาคุณภาพสูงนั่นเองที่เป็นกุญแจสำคัญสำหรับในระดับท้องถิ่น สิ่งที่พบคือ

- เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว มีแนวโน้มจะมีปัญหาในการเรียนตั้งแต่ยังเล็ก ซึ่งจะพบได้มากกว่าเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีครบทั้งพ่อและแม่

- ในปี พ.ศ. 2538 มีงานวิจัยพบว่า เด็กในวัย 3-5 ขวบที่อยู่กับพ่อและแม่ทั้งสองคน ไม่ว่าจะ เป็นพ่อแม่จริงหรือพ่อแม่บุญธรรม มีแนวโน้มที่จะมีคนอ่านหนังสือให้ฟัง อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 ครั้ง มีคนเล่านิทานให้ฟังหรือพาไปห้องสมุดสัปดาห์ละครั้ง ซึ่งมากกว่าเด็กในวัยเดียวกันที่อยู่กับพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว ไม่ว่าจะ เป็นพ่อแม่จริงหรือพ่อแม่บุญธรรม

- เด็กชั้นปีที่ 1 และ 2 ในช่วงวัย 6-8 ขวบ ที่อยู่กับพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว ไม่ว่าจะ เป็นพ่อแม่จริงหรือพ่อแม่บุญธรรม มีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในการเรียนและสอบได้ลำดับต่ำกว่าลำดับกลางของห้องซึ่งจะพบได้มากกว่าเด็กที่อยู่กับพ่อและแม่ทั้งสองคน

- ร้อยละ 22 ของเด็กที่อยู่กับแม่ที่หย่าร้างต้องเรียนซ้ำชั้นและร้อยละ 30 ของเด็กที่มีพ่อหรือแม่เพียงคนเดียวตั้งแต่เกิด ต้องเรียนซ้ำชั้นมีเพียงร้อยละ 12 ของเด็กที่อยู่กับพ่อและแม่ทั้งสองคนที่ต้องเรียนซ้ำชั้น

เป็นที่น่าเสียดายว่า จำนวนเด็กที่อยู่กับพ่อและแม่ครบทั้งสองคนลดลงอย่างรวดเร็ว ทำให้จำนวนเด็กที่อยู่กับพ่อหรือแม่เพียงคนเดียวเพิ่มขึ้นมากกว่า 2 เท่า นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2513 ในปีนั้น อัตราส่วนของเด็กอายุต่ำกว่า 18 ที่อยู่กับพ่อหรือแม่เพียงคนเดียวมีเพียงร้อยละ 11 แต่ในปี พ.ศ.2537 อัตราส่วนดังกล่าวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25 โดยในจำนวนนี้ยังสามารถแบ่งย่อยตามกลุ่มเชื้อชาติ คือ เป็นเด็กผิวดำร้อยละ 60 เด็กเชื้อสายละตินอเมริกันร้อยละ 29 และเด็กผิวขาวร้อยละ 19 ซึ่งหมายความว่า ไม่ว่าภูมิหลังของเด็กจะเป็นอย่างไร แต่เด็กจากทุกกลุ่มกำลังเผชิญกับปัญหาครอบครัวกันมากขึ้น และส่งผลให้เด็กเรียนได้ยากลำบากขึ้น ซึ่งทำให้โรงเรียนยิ่งจะต้องมีประสิทธิภาพมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ มีสถิติแสดงว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจนแต่ได้อยู่กับพ่อและแม่ทั้งสองคนสามารถทำคะแนนได้ดีกว่าเด็กจากครอบครัวที่ร่ำรวยแต่อยู่กับพ่อหรือแม่เพียงคนเดียว จึงสรุปได้ว่า เมื่อความมั่นคงเป็นปึกแผ่นของครอบครัวลดลง ผลการเรียนรู้ของเด็กจะพลอยลดลงตามไปด้วย

เมื่อพ่อแม่เข้ามามีส่วนในการศึกษาของลูกก็จะทำให้เด็กพัฒนาการเรียนได้ดีขึ้น โปรแกรมการศึกษาของรัฐบาลกลางฯ ที่พยายามนำสิ่งต่างๆ เข้ามามีบทบาทแทนที่พ่อแม่หรือผลัดให้พ่อแม่ห่างไกลจากประสบการณ์ในการเรียนรู้ของลูก จึงอาจส่งผลทางลบได้ ไม่ว่าจะเป็นโครงการอาหารเข้าที่โรงเรียนไปจนถึงโปรแกรมดูแลเด็กหลังโรงเรียนเลิก

โรงเรียนแคทอลิกเป็นตัวอย่างอันดีของการให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วม

ค่าเล่าเรียนในโรงเรียนแคทอลิกซึ่งเฉลี่ยแล้วตกประมาณปีละ 2,178 เหรียญ หรือประมาณ 82,764 บาทนั้น นับว่าถูกที่สุดในบรรดาโรงเรียนเอกชน แต่โรงเรียนเหล่านี้ประสบความสำเร็จในการสอนเป็นอย่างดี ไม่ว่าภูมิหลังของนักเรียนจะเป็นอย่างไรก็ตาม เนื่องจากโรงเรียนเก็บค่าเล่าเรียนต่ำที่สุดเท่าที่จะทำได้ จึงต้องอาศัยให้พ่อแม่เป็นคนจัดหา “อุปกรณ์เสริม” ที่ปกติสามารถเรียกจูงจากโรงเรียนรัฐบาลได้ฟรี โรงเรียนแคทอลิกเหล่านี้ไม่ได้มองว่าการอาศัยพ่อแม่เช่นนี้เป็นเรื่องน่าอับอายขายหน้าแต่อย่างใด แต่กลับมองว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โรงเรียนของตนประสบความสำเร็จได้ แม้จะอยู่ท่ามกลางสภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นปัญหาอย่างมาก

ในการประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นที่มลรัฐเคนตักกีชีสเตอร์ อามีเลีย สเต็นเจอร์ (Amilia Stenger) ได้บรรยายไว้ว่า การที่พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมได้ช่วยให้โรงเรียนแคทอลิกต่างๆ ประสบความสำเร็จได้อย่างไร

“...โรงเรียนแคทอลิกนั้นต้องพึ่งพาอาศัยทั้งเงินและการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองของเด็กมากกว่าหน่วยงานของรัฐบาลเสียอีก พ่อแม่ จะเป็นคนบอกครูใหญ่และทางโบสถ์ว่าโรงเรียนควรจะมีนโยบายอะไร อย่างไร พ่อแม่จะสละเวลามาช่วยเด็ก ๆ ทำกิจกรรมนอกหลักสูตร

และมีส่วนช่วยเหลือโรงเรียนและครูเป็นอย่างมาก กิจกรรมหลายๆ อย่างที่พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมด้วยนั้น จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้าหากพ่อแม่ไม่ช่วยโรงเรียนของเราไม่มีเงินพอที่จะจ้างใครมาดูแลจัดการกิจกรรมเหล่านั้น ดังนั้น พ่อแม่ ผู้ปกครอง จึงเป็นแหล่งเงินทุนและแรงงานที่สำคัญที่สุดของเรา”

การที่ต้องอาศัยให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาประจำวันเช่นนี้ จึงเป็นกลไกที่บังคับให้โรงเรียนต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานอย่างเต็มที่ เพราะเมื่อโรงเรียนไม่อาจดำเนินการได้โดยปราศจากพ่อแม่ ผู้ปกครองโรงเรียนก็ย่อมไม่สามารถละลายพ่อแม่ ผู้ปกครองได้

ขจัดอุปสรรคที่กีดกันการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครอง

โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จโดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในระดับสูง ได้พบว่าการขจัดอุปสรรคที่กีดกันการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองให้หมดไป เป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ วิธีที่โรงเรียนใช้ดึงพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่เคยอยู่เพียงแคว้นนอกของกิจกรรมของโรงเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมภายในนั้นมีหลายอย่าง เช่น การสอนภาษาอังกฤษ การสอนการอ่าน ชั้นเรียนร่วมสำหรับพ่อแม่และเด็ก และการฝึกงาน โจลูเซ็นต์ (Joe Lucente) ซึ่งเป็นครูใหญ่ของโรงเรียนในกำกับของรัฐ (charter school) ซึ่งตั้งอยู่ในใจกลางมหานครลอสแอนเจลิสเล่าว่า โรงเรียนของเขาพยายามดึงให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดได้อย่างไร

“ก่อนที่จะมาเป็นโรงเรียนในกำกับของรัฐนั้น เรื่องนี้เป็นปัญหามาก แต่เมื่อเป็นโรงเรียนในกำกับของรัฐแล้ว เราได้เปิดช่องไว้มากมายหลายแบบเพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วม ถ้าพวกเขาต้องการเรียนภาษาอังกฤษ เราก็เปิดสอนภาษาอังกฤษให้ ถ้าต้องการเรียนการอ่านพื้นฐาน เราก็เปิดสอนการอ่านพื้นฐานให้”

เอิร์ล เลเน โจนส์ (Earl Lene Jones) เป็นครูสอนนักเรียนชั้น 5 ที่ แคลิฟอร์เนีย เธอเล่าว่า ได้รับความสนับสนุนจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง น้อยมากจนเรียกได้ว่าอยู่ในชั้น “วิกฤต” ในทุกแง่มุมของการให้การศึกษาแก่เด็ก และเล่าให้ฟังถึงโปรแกรมที่จะนำพ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมให้มากขึ้น

“ที่โรงเรียนของเรามีโปรแกรมชื่อ “เด็กกับผู้ปกครองเพื่อความสำเร็จ” ซึ่งเราให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองมานั่งในชั้นติดกับเด็กเลย ให้อยู่ด้วยกันตลอดทั้งวัน และช่วยเด็กให้มีสมาธิในการเรียน ช่วยเขาอ่าน ช่วยทำเลขและแก้ปัญหาต่างๆ เราพบว่าวิธีนี้ให้ผลดีมาก”

บีเวอร์ลีย์ ทูนเนย์ (Beverly Tunney) เป็นครูใหญ่ของโรงเรียนรัฐบาลในชิคาโก ได้ตั้งข้อสังเกตว่า เป็นสิ่งสำคัญมากที่จะต้องทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง รู้สึกสบายใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีรายได้น้อย

“เมื่อพ่อแม่รู้สึกสบายใจมากขึ้นกับสภาพและความเป็นไปในโรงเรียน และได้รับรู้ความสนุกตื่นเต้นของการเรียน ก็จะมีการเข้าร่วมมากขึ้นทั้งในโรงเรียนและในกลุ่มผู้ปกครอง ซึ่งมีสมาชิกเดิมอยู่บ้างแล้วที่รู้เรื่องหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และการเลี้ยงเด็ก”

คลีสเตอร์ มิมส์ (Clester Mims) ครูใหญ่ของโรงเรียนประถมศึกษาในซินซินเนติเล่าว่า โรงเรียนของเธอ คาดหวังว่า พ่อแม่ ผู้ปกครองจะเข้ามามีส่วนร่วม “เราเห็นว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน โรงเรียนของเราจึงคาดหวังเช่นนั้น เราไม่มองว่าพวกเขาเป็นผู้บุกรุก แต่ในเมื่อพวกเขาอมให้ลูกหลานของเขาเข้ามาอยู่ในความรับผิดชอบของเรา เขาก็ควรจะได้รับรู้ในแต่ละวันมีอะไรเกิดขึ้นกับลูกหลานของเขาบ้าง”

การสนับสนุนให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมที่เมืองโพนิกซ์

โรงเรียน เอทอป (ATOP) เป็นโรงเรียนในกำกับของรัฐที่เมืองโพนิกซ์ (Phoenix) ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อให้บริการแก่ประชากรที่อยู่ในเขตเมืองชั้นใน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนผิวดำกลุ่มอเมริกันเชื้อสายแอฟริกัน โรงเรียนนี้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างสูงและในปัจจุบันมีเด็กเข้าศึกษาเรียนอยู่ประมาณ 175 คน เมื่อเด็กมาเข้าเรียนที่โรงเรียนนี้ พ่อแม่จะถูกขอให้ยอมรับข้อตกลงว่าจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมและร่วมมือกับทางโรงเรียน อย่างน้อยก็ในเรื่องต่อไปนี้ คือ

- จำกัดเวลาดูโทรทัศน์ในวันจันทร์ถึงศุกร์
- ต้องอ่านหนังสือให้ลูกฟังทุกคืนในวันจันทร์ถึงศุกร์ คืนละ 15-20 นาที
- เข้าร่วมประชุมครู-ผู้ปกครอง ทุกครั้ง
- เข้าร่วมประชุมประจำเดือนของคณะกรรมการด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
- เข้าร่วมในกิจกรรมของชั้นเรียนที่ลูกหลานของตนเรียนอยู่

การที่ต้องยินยอมรับพันธะเหล่านี้ ทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองกล้าและสนใจเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น เนื่องจากเป็นการมอบหมายภารกิจที่ชัดเจนเป็นเรื่องๆ ให้ไปทำให้สำเร็จและสามารถสานต่อไปอีก



ที่มา : จากเอกสารแปลเรื่อง เมื่อการศึกษามาถึงทางแยก : รายงานของโครงการทางเลือกในการศึกษา (The Crossroads Project) โดยคณะกรรมการแห่งรัฐสภาสหรัฐ อเมริกา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543

นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1967 เป็นต้นมา การมีส่วนร่วมในระบบการศึกษาของผู้ปกครองได้มีบทบาทชัดเจนมากขึ้น ได้มีการกำหนดไว้เป็นกฎหมายในระยะต่อมา เช่น สเปนออกกฎหมายให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนแต่ละแห่ง เมื่อปี ค.ศ. 1995 ในปีเดียวกัน ไอร์แลนด์ได้ออกกฎหมายให้มีตัวแทนผู้ปกครองในระบบโรงเรียน ในปี ค.ศ. 1966 สวีเดนประกาศใช้ระเบียบที่ให้ผู้ปกครองในเขตเทศบาลจัดตั้งสภาท้องถิ่น ซึ่งผู้ปกครองมีเสียงส่วนมาก รวมถึงออสเตรเลียและสกอตแลนด์ ได้ประกาศใช้ระเบียบเกี่ยวกับบทบาทของผู้ปกครองเช่นกัน กล่าวได้ว่าการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 1990 ประเทศส่วนใหญ่กำหนดให้ผู้ปกครองเข้ามามีบทบาทร่วมในระบบการศึกษา

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองปรากฏอยู่ในทุกระดับ แต่ในระดับโรงเรียนจะแพร่หลายมากที่สุด ประเทศที่มีตัวแทนผู้ปกครองเป็นกรรมการทุกระดับการบริหาร คือ เยอรมัน สวีเดน และนอร์เวย์

ระดับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีสองระดับ คือ ระดับของการให้การปรึกษา และการร่วมตัดสินใจ

หน่วยงาน/กรรมการ ซึ่งผู้ปกครองมีบทบาทร่วมด้วยในระดับชาติ หรือระดับกลาง (เขต/ท้องถิ่น) มักจะเป็นลักษณะของกรรมการที่ปรึกษาเป็นส่วนมาก ยกเว้นกรณีบางประเทศ เช่น ออสเตรเลีย ในระดับเขตและท้องถิ่น ลิสเตนสไตน์ในระดับสถาบันการศึกษา ส่วนนอร์เวย์ในระดับเทศบาล ในออสเตรเลียทั้งที่ประชุมของรัฐบาลกลาง และรัฐบาลท้องถิ่น จะมีอำนาจในการออกคำสั่งและคำแนะนำ และมีบทบาทสำคัญในการแต่งตั้งครูและครูใหญ่ระดับมัธยมศึกษา ตัวแทนผู้ปกครองเป็นกรรมการในการประชุมดังกล่าวแล้ว มีสิทธิออกเสียงเต็มที่

ในระดับโรงเรียน ผู้ปกครองมักจะได้รับมอบอำนาจถึงขั้นการตัดสินใจ โดยการตัดสินใจมี 2 ประเภท คือ

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับหน้าที่การดำเนินงานประจำวันของโรงเรียน เช่น การทำตารางสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การรักษาระดับความสัมพันธ์ครู-ผู้ปกครอง และการควบคุมค่าใช้จ่าย
2. การตัดสินใจเกี่ยวกับงานสำคัญของการบริหารระบบการศึกษา เช่น การจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียน การพิจารณาอัตราครูและบุคลากรอื่นๆ ของโรงเรียน การสรรหาคัดเลือกบุคลากร (ในบางกรณีรวมการคัดเลือกครูใหญ่ด้วย) และการพิจารณาหลักสูตร และวิธีสอน

การตัดสินใจแบบแรกกระทำโดยกรรมการที่เกี่ยวข้องในแทบทุกประเทศ โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษา การตัดสินใจประเภทที่สองพบในประเทศเดนมาร์ก กรีซ สเปน ไอร์แลนด์

ออสเตรีย ปอร์ตุเกส บางส่วนของสหราชอาณาจักร (อังกฤษและเวลส์ และไอร์แลนด์เหนือ) ลิสเตนสไตน์ และนอร์เวย์ในเดนมาร์กตัวแทนผู้ปกครองเสียงข้างมากจะเป็นผู้ตัดสินใจซึ่งเกี่ยวกับงบประมาณของโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่ รวมทั้งการปรึกษาหารือในการเลือกสรรครูใหญ่ด้วย

การคัดเลือกหรือการเลิกจ้างครูใหญ่เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนในสเปนและปอร์ตุเกส ซึ่งผู้ปกครองมีตัวแทนอยู่ด้วย แม้ว่าสเปนจะเป็นเสียงส่วนน้อยในไอร์แลนด์ คณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งครูใหญ่

กรรมการบริหารในอังกฤษและเวลส์ และกรรมการโรงเรียนในไอร์แลนด์เหนือ ทำหน้าที่ร่วมในการแต่งตั้งครูใหญ่และรับผิดชอบในการกำหนดวัตถุประสงค์ทั่วไปของโรงเรียนและการจัดการคณะครู (กำหนดจำนวนสหราชอาณาจักรคัดเลือกครูและบุคลากรอื่นๆ) ผู้ปกครองที่เป็นกรรมการโรงเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอย่างเต็มที่ แม้ว่าจะเป็นเสียงส่วนน้อยก็ตาม

ในกรีซตัวแทนผู้ปกครองในคณะกรรมการโรงเรียนสามารถใช้สิทธิยับยั้ง (Veto) ถ้าหากไม่เห็นชอบกับการจัดการของโรงเรียน การใช้สิทธิยับยั้งนั้นต้องมาจากฐานความรู้ด้านกฎหมายที่ใช้ อยู่ในขณะนั้นเป็นเครื่องสนับสนุนความเห็นยืนยันท่อกรรมการคนอื่น

การฝึกอบรมผู้ปกครอง

ในประเทศสมาชิกส่วนมากของสหภาพยุโรปจะจัดให้มีการอบรมผู้ปกครองในรูปแบบของการสัมมนาหรือเรียนเป็นรายวิชาระยะสั้น เป้าหมายคือ ให้ผู้ปกครอง (หรือผู้แทนผู้ปกครอง) ได้เตรียมตัวเป็นอย่างดีในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนและการศึกษาของลูกๆ ของตน ในบางประเทศไม่มีการฝึกอบรมเลย เช่น ลักเซมเบิร์ก ฟินแลนด์ สวีเดน ไอร์แลนด์ และนอร์เวย์ และในบางประเทศมีการฝึกอบรมเป็นลักษณะเฉพาะบางอย่าง เช่น อิตาลี ปอร์ตุเกส และลิสเตนสไตน์

งบประมาณที่ใช้ในการอบรมมาจากแหล่งต่างกัน อาจจะมาจกงบประมาณของทางราชการ หรือองค์กรเอกชน หรือสมาคมผู้ปกครองก็ได้ ประเทศที่ใช้งบประมาณแผ่นดินในการฝึกอบรมผู้ปกครอง คือ เบลเยียม (ชุมชนแฟลมิช) เดนมาร์ก ฝรั่งเศส ไอร์แลนด์ เนเธอร์แลนด์ และ สหราชอาณาจักร บางประเทศใช้งบประมาณจากหน่วยงานเอกชน หรืองบประมาณจากท้องถิ่น เช่น เบลเยียม (ชุมชนฝรั่งเศส และเยอรมัน) เยอรมัน กรีซ (ขึ้นอยู่กับแต่ละสมาคมผู้ปกครอง) และออสเตรีย ในประเทศสเปนและไอร์แลนด์สมาคมผู้ปกครองดำเนินการ และจัดหาทุนในการ อบรมเอง



ที่มา : The Role of Parents in Education System of the European Union, URYDICE

The Information Network on Education in Europe

(<http://www.eurydice.org/Documents/Parents.en.>)

นับตั้งแต่เดือนกันยายน พ.ศ. 2542 ที่ผ่านมา โรงเรียนของรัฐทุกแห่งได้ร่วมมือกับผู้ปกครองจัดทำพันธสัญญาซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างบ้านกับโรงเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรขึ้น ข้อตกลงดังกล่าวแสดงถึงความรับผิดชอบของโรงเรียนและผู้ปกครองรวมถึงสิ่งที่โรงเรียนคาดหวังจากนักเรียน

สิ่งที่ระบุไว้ในพันธสัญญาระหว่างบ้านและโรงเรียน

1. มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

พันธสัญญาระหว่างบ้านและโรงเรียน กล่าวถึงมาตรฐานที่โรงเรียนมุ่งหวังไว้ เช่น ในเรื่องหลักสูตรที่จะต้องปรับเปลี่ยนให้กว้างขวางขึ้นและสมดุลขึ้น และโรงเรียนจะตอบสนองความต้องการของเด็กๆ ในเรื่องนี้ได้อย่างไรบ้าง

โรงเรียนจะร่างเป้าหมายเรื่องการประเมินผลตามหลักสูตรแห่งชาติ และการประเมินคุณสมบัติด้านวิชาชีพ โรงเรียนจะต้องคัดเลือกเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านการศึกษา และให้การสนับสนุน รวมถึงกำหนดเป้าหมายพิเศษในการวัดความก้าวหน้าของนักเรียนเหล่านี้

2. การไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา

การใช้เวลาที่โรงเรียนอย่างคุ้มค่ามีความสำคัญต่ออนาคตของนักเรียนอย่างยิ่ง การไปโรงเรียนเป็นประจำและตรงเวลาจึงเป็นสิ่งจำเป็น พันธสัญญาระหว่างบ้านและโรงเรียนจะแจ้งให้ผู้ปกครองของนักเรียนทราบว่า

- ตามกฎหมายผู้ปกครองมีความรับผิดชอบในการดูแลให้บุตรหลาน ได้รับการศึกษา ระหว่างอายุ 5-16 ปี
- หากบุตรหลานของท่านสมัครเข้าเรียนที่โรงเรียนใดเด็กจะต้องไปโรงเรียนตามเวลาทุกวันตลอดภาคเรียน หากเด็กไม่ไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้ปกครองจะต้องเสียค่าปรับ
- เป็นความรับผิดชอบของผู้ปกครองในการแจ้งให้โรงเรียนรับรู้ว่าหากเด็กไม่สามารถไปโรงเรียนได้
- หากเกิดปัญหาการขาดเรียนขึ้น ผู้ปกครองต้องช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ของโรงเรียน และหน่วยงานสวัสดิการด้านการศึกษาให้การแก้ไขปัญหา

➤ ผู้ปกครองไม่มีสิทธิพานักเรียนไปเที่ยวพักผ่อนระหว่างภาคเรียน ยกเว้นได้รับความยินยอมจากโรงเรียน

3. วินัยและพฤติกรรม

ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความประพฤติที่ดีงามของนักเรียน และอิทธิพลของผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียน พฤติกรรมและวินัยที่ดีงามของนักเรียนเกิดขึ้นได้ด้วยความร่วมมือกันระหว่างบ้านและโรงเรียน พันธสัญญาระหว่างบ้านและโรงเรียนควรระบุไว้ว่านักเรียนจะต้องรักษากฎเกณฑ์ของโรงเรียน และผู้ปกครองจะให้การสนับสนุนโรงเรียน ในการรักษาวินัยและพฤติกรรมที่ดีงามของนักเรียน

4. การบ้าน

การทำกรบ้านช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะที่สำคัญต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ด้วยตนเอง รัฐบาลแนะนำให้มีการมอบหมายการบ้านเป็นประจำแก่นักเรียนตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 เป็นต้นไป การบ้านสำหรับเด็กเล็กควรเริ่มด้วยการอ่านหนังสือช่วงสั้นๆ หรือการอ่านหนังสือร่วมกับผู้ปกครอง โรงเรียนทุกแห่งควรร่างนโยบายเกี่ยวกับการบ้านและขอคำปรึกษาจากผู้ปกครอง โดยมีการกำหนดระยะเวลาในการทำกรบ้านในแต่ละระดับชั้นเรียน และกำหนดให้มีการวางแผนและจัดระเบียบการบ้านของนักเรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดผลดังนี้

- นักเรียนจะได้ทำการบ้านอย่างสม่ำเสมอทุกวัน ไม่มากหรือน้อยเกินไปในบางวัน
- การบ้านที่มอบหมายสามารถทำได้เสร็จตามกำหนดเวลา
- การบ้านมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่เรียนในโรงเรียน ไม่ยากหรือง่ายเกินไป
- นักเรียนได้รับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบ้านของตน
- นักเรียนชั้นโตสามารถทำการบ้านในสถานที่อื่น ซึ่งไม่ใช่บ้าน ตัวอย่างเช่น ที่สโมสร

การบ้านหลังเลิกเรียนหรือศูนย์สนับสนุนการศึกษาของชุมชน

โรงเรียนจะขอให้ผู้ปกครองลงนามในพันธสัญญา เพื่อแสดงว่าผู้ปกครองเข้าใจและยอมรับพันธสัญญาดังกล่าว โรงเรียนอาจขอให้นักเรียนลงนามในพันธสัญญาด้วย หากนักเรียนโตพอที่จะเข้าใจพันธสัญญานั้นแล้ว

หากผู้ปกครองหรือนักเรียนไม่ปฏิบัติตามพันธสัญญา ครูใหญ่จะปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง โรงเรียนไม่มีสิทธิลงโทษทางวินัย หรือตัดชื่อนักเรียนออกเพียงเพราะว่านักเรียนหรือผู้ปกครองไม่ปฏิบัติตามพันธสัญญา อย่างไรก็ตาม ถ้านักเรียนไม่ปฏิบัติตามพันธสัญญาโดยการฝ่าฝืนวินัยของโรงเรียนอย่างร้ายแรง นักเรียนอาจถูกลงโทษทางวินัยหรือตัดชื่อออกได้ หากผู้ปกครอง

คงคิดว่าทางโรงเรียนไม่ปฏิบัติตามพันธสัญญา ผู้ปกครองควรพูดคุยกับครูใหญ่หรือเจ้าหน้าที่
รัฐบาลที่ดูแลการศึกษา



ที่มา : Home-School Agreement : What Every Parent Should Know (UK)
(<http://www.gov.uk/misc/summary.html>)

**กรณีตัวอย่างความร่วมมือ
ระหว่างบ้านและโรงเรียน
ของประเทศไทย**

พ่อแม่ ผู้ปกครอง คณะกรรมการการศึกษา และชมรมศิษย์เก่าของโรงเรียนบ้านบางกะปิ ได้มีการประชุมร่วมกัน และมีแนวคิดการเข้าไปมีส่วนร่วมกิจกรรมในโรงเรียน เพื่อบุตรหลานอันเป็นที่รักยิ่ง และได้มีการดำเนินงานกิจกรรมและโครงการ ดังนี้

1) การสอนภาษาจีนกลางเนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในย่านชุมชนธุรกิจการค้า นักเรียนควรได้มีโอกาสเรียนรู้ภาษาจีนกลาง เพื่อไว้ใช้ประโยชน์ได้ กลุ่มผู้ปกครองและโรงเรียนจึงได้สรรหาผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนที่มีความรู้ทางด้านภาษาจีนกลางมาทำการสอนให้กับนักเรียน ซึ่งก็ได้ผู้ปกครองที่เป็นสามีและภรรยา มาช่วยสอนให้ตั้งแต่ ชั้น ป.1 ถึง ป. 6 วิธีการเรียนการสอนใช้หลักสูตรจากโรงเรียนจีน นอกจากนี้ยังจัดชุมชนภาษาจีนกลางขึ้นในโรงเรียนไว้สำหรับให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีความสนใจได้มาเรียน อีกด้วย

2) ผู้ปกครองอาสา จากข่าวภัยอันตรายในท้องน้ำโรงเรียนที่ปรากฏเป็นข่าวผ่านสื่อต่างๆ ได้มีผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนท่านหนึ่งได้อาสารับหน้าที่ดูแลความเรียบร้อย ความปลอดภัย และความสะอาดในท้องน้ำให้ ซึ่งakorกับผู้ปกครองท่านนี้ต้องคอยดูแลบุตรที่เรียนอยู่ในโครงการเรียนร่วมอยู่ด้วยแล้ว โรงเรียนจึงได้ดำเนินการจัดเตรียมและอำนวยความสะดวกเรื่องท้องที่จะปฏิบัติงาน

3) โครงการอาหารกลางวัน จะมีเจ้าหน้าที่บริการอาหารกลางวันทั้งหมดเป็นผู้ปกครองที่ขอเข้ามามีส่วนร่วม โดยจะเข้ามาดูแลและจัดการตั้งแต่การจัดซื้อวัตถุดิบ การจัดเตรียมอาหาร การปรุงอาหาร การจำหน่าย รวมทั้งการจัดเก็บภาชนะ ซึ่งกระบวนการทั้งหมดจะทำอย่างถูกต้อง สุขลักษณะทุกอย่าง เพื่อความปลอดภัย และเพื่อให้ได้รับสารอาหารอย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการ

4) การกีฬา พ่อแม่ ผู้ปกครองที่เล่นกีฬาฟุตบอลได้ก็จะพาลูกและเพื่อนๆ ของลูกไปซ้อมฟุตบอลที่สนามกีฬา

5) การสอนวิชาชีพ พ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีความรู้ด้านช่าง เช่น วิชาไฟฟ้า ก็จะมาช่วยสอนให้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาที่เลือกเรียนวิชาไฟฟ้า

6) การดนตรี จะมีผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความสามารถทางด้านดนตรีมาฝึกและสอนให้กับนักเรียนหลังเลิกเรียนแล้ว

7) โครงการสายสัมพันธ์บ้านและโรงเรียน เป็นโครงการที่ได้รับความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ ตำรวจและสำนักงานเขตบางกะปิ ในการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน

8) โครงการลูกรัก เป็นโครงการที่จัดขึ้นเพื่อผู้ปกครองที่มาประชุมใหญ่ประจำปี และเข้าพบครูประจำชั้นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูลของนักเรียนที่อยู่ที่บ้านและโรงเรียน

9) โครงการจริยศึกษาในโรงเรียน

- มีครูพระจากวัดในชุมชนประมาณ 6 รูป มาช่วยสอนด้าน จริยศึกษาในโรงเรียน
- มีโต๊ะครูจากมัธยมศึกษาสอนศาสนาอิสลามให้กับนักเรียนที่เป็นมุสลิม

10) โครงการภาษาต่างประเทศ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กทม.) ที่เป็นต้นสังกัดของโรงเรียนได้ให้ความช่วยเหลือ นำครูชาวต่างประเทศมาสอนภาษาอังกฤษให้กับนักเรียน

11) จรรยาอาสา จะมีผู้ปกครองมาอาสาสมัครเป็นจรรยา ทำหน้าที่โบกรถหน้าโรงเรียนในช่วงเวลาเช้า และโรงเรียนเลิกแล้ว

12) ชุมชนบริการ

- มีโรงงานในชุมชน เช่น โรงงานเย็บเสื้อผ้า ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา เข้าไปดูงานเกี่ยวกับกระบวนการผลิต และการตลาดเพื่อให้มีประสบการณ์ด้านการอาชีพ
- มีร้านตัดผมที่มีชื่อเสียงในชุมชนได้ให้บริการตัดผมฟรีแก่ นักเรียนทุกวันพุธ นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้จัดทำห้องเรียนตัดผมไว้สำหรับผู้ที่มีความสนใจต้องการเรียนตัดผมให้อีกด้วย

13) เทคโนโลยีสำหรับการศึกษามีผู้ปกครองที่มีศักยภาพในด้านคอมพิวเตอร์ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือฝึกอบรมบุคลากรครูในโรงเรียน และนักเรียนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และช่วยพัฒนาทำระบบเครือข่าย Internet ทำ Home page สำหรับผู้ที่สนใจในรายละเอียดของโรงเรียน นอกจากนี้ ยังได้ติดตั้งโทรทัศน์วงจรปิดไว้สำหรับถ่ายทอดการเรียนการสอนวิทยากรต่างๆ ให้นักเรียนได้เรียนพร้อมๆ กัน หรือสำหรับการประชุมสัมมนา และที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ให้ผู้บริหารสามารถตรวจงานได้อย่างทั่วถึงทั้งโรงเรียนโดยไม่ต้องออกไปดูด้วยตัวเอง ส่วนงบประมาณในการดำเนินงานในส่วนนี้ พ่อ แม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการด้วย



หมายเหตุ : โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ 93 ถนนนวมินทร์ แขวงคลองจั่น เขตบางกะปิ
กรุงเทพมหานคร 10240

โรงเรียนมีนประชาวิทยา ได้เปิดโอกาสให้พ่อแม่ผู้ปกครองได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) การสร้างกลุ่มกัลยาณมิตรของพ่อแม่ ผู้ปกครอง

- พ่อแม่ผู้ปกครองพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นประจำเข้า-เย็น เมื่อมาส่งและรับลูก ณ บริเวณใต้อาคารเรียนไทย สร้างความคุ้นเคยและปรับทุกข์สุขซึ่งกันและกัน
- สร้างวัฒนธรรมการทักทาย ด้วยการกล่าวคำว่า “สวัสดี” พร้อมด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มเอื้ออาทร ในกลุ่มผู้ปกครองครูและเด็กๆ โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่อง (ซึ่งเรียนร่วมอยู่ในโรงเรียนประมาณ 70 คน) และพ่อ แม่ ซึ่งต้องการความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจจากเพื่อนๆ และผู้ปกครองท่านอื่นๆ เป็นอย่างยิ่ง
- จัดประชุมกลุ่มกัลยาณมิตร เดือนละ 1 ครั้ง เพื่อชี้แจงการดำเนินงานของกลุ่ม แจ้งกิจกรรมการสัมมนาที่ควรเข้าร่วมเป็นต้น
- จัดงานสังสรรค์ในบางโอกาสร่วมกัน และแวะเวียนเยี่ยมบ้านเพื่อนผู้ปกครองด้วยกัน เพื่อกระชับความสัมพันธ์และ

2) กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองสร้างและขยายเครือข่าย

- โรงเรียนจัดให้ผู้ปกครองได้มาพบปะร่วมกันทุกๆ เดือน ๆ ละ 1 ครั้ง ในวันเสาร์ เวลา 09.00 – 12.00 น. โดยจัดเป็นกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ ซึ่งท่านอาจารย์ใหญ่และคณะครูได้ให้ความรู้ความเข้าใจต่อผู้ปกครองในด้านจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก และรูปแบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็ก และเข้าใจการเรียนการสอนของโรงเรียนมากขึ้น ทั้งยังได้สร้างความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกัน รวมทั้งคณะครูด้วย บรรยากาศเต็มไปด้วยความสนุกสนาน เข้าใจง่ายเป็นรูปธรรม และมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้วยตนเอง
- ในปีการศึกษา 2543 นี้ โรงเรียนมีนประชาวิทยาและกลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง จะจัดทำ “ห้องเรียนพ่อ แม่” ซึ่งจะรวบรวมเอกสารวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ บทความจากหนังสือพิมพ์ เทปเสียง และวีดีโอ เป็นต้น พร้อมจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การนวดงานเซรามิค งานทำเนียบ และอาหารเพื่อสุขภาพ เป็นต้น ซึ่งล้วนเกี่ยวข้องข้องกับการพัฒนาบทบาทพ่อแม่ ในการปฏิรูปการเรียนรู้ร่วมกัน

➤ ชมรมผู้ปกครองโรงเรียนมีนประสาธิตวิทยา ได้ประสานงานกับชมรมผู้ปกครองโรงเรียนพระมหาไถ่ โดยคณะผู้ปกครองโรงเรียนพระมหาไถ่ได้มาเยี่ยมชมการเรียนการสอนของโรงเรียนมีนประสาธิตวิทยา พร้อมทั้งประชุมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นประสบการณ์ในการดำเนินงานเพื่อเด็กและโรงเรียน และได้ประสานงานให้ครูของทั้ง 2 โรงเรียน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนการสอนร่วมกัน โดยจัดเป็นคอร์ส (COURSE) อบรมในระยะเวลาสั้นๆ เช่น อบรมระยะเวลา 3 วัน

➤ ผู้ปกครองของนักเรียนมีนประสาธิตวิทยา ได้เข้าประชุมขยายแนวคิดร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ในหัวข้อเรื่อง การสร้างเครือข่ายพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีบทบาทเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ทำให้ได้มีโอกาสรู้จักและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับกลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองของโรงเรียนอื่นๆ เพื่อหาแนวทางการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการเป็นเครือข่ายต่อไปในอนาคต

3) พ่อ แม่ ผู้ปกครองกระชับมิตรกับผู้บริหารและครู

➤ ร่วมจัด “นิทรรศการทางวิชาการ” ที่โรงเรียนมีนประสาธิตวิทยาเป็นเจ้าภาพ โดยกลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองช่วยจัดทำเต็นท์ ชมรมผู้ปกครองขยายความรู้ความเข้าใจในบทบาทของพ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฯ ให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูที่มาในงานด้วย

➤ ประสานงานกับโรงเรียน

- จัดประชุมผู้ปกครองแต่ละห้องเรียน เพื่อแจ้งกิจกรรม กิจกรรมในช่วงปิดภาคเรียน

- เข้าอบรมร่วมกับคณะครูในช่วงปิดภาคเรียน

- เตรียมงานช่วงปิดเทอมที่จะให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีบทบาทในการปฏิรูปการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาฯ ซึ่งเป็นกิจกรรมปฏิบัติลงสู่ระดับห้องเรียน และโรงเรียน

➤ กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองได้ทำหน้าที่ประสานงานร่วมกับคุณครูวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์ (ครูหุຍ) เพื่อนำครูและคณะทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนด้านเด็ก เช่น มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก มูลนิธิผู้ปกครองเด็ก มูลนิธิดวงประทีป และมูลนิธิศึกษา เอเชีย เป็นต้น ได้มาเยี่ยมชมศึกษาระบบการเรียนการสอนแบบบูรณาการ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้คณะครูได้ประสานงานร่วมกัน เพื่อนำไปใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ผู้ด้อยโอกาสอีกมากมาย

➤ พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของเสถียรธรรมสถานพร้อมได้เยี่ยมชมการเรียนการสอนของคณะครูโรงเรียนวัดศิริพงษ์ ซึ่งเป็นโรงเรียนพี่โรงเรียนน้องกับโรงเรียนมีนประสาธิตวิทยา ทำให้ได้เห็นความงามใสบริสุทธิ์ของนักเรียนที่ได้รับการพัฒนา เตรียมพื้นฐานด้านอารมณ์ และจิตใจ

ที่ตั้งมาอย่างเต็มรูปแบบ พร้อมทั้งได้แลกเปลี่ยนทัศนคติต่อการศึกษาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง เพื่อพิจารณาตนเองและนำมาพัฒนาจิตใจต่อตัวพ่อแม่และเด็กไปพร้อมๆ กัน

4) รวมพลังพ่อแม่ ผู้ปกครองเพื่อพัฒนาโรงเรียน

➤ โรงเรียนได้ทำการขยายพื้นที่โรงเรียน (4.5 ไร่ นักเรียน 1,500 คน) เพื่อให้เป็นพื้นที่กิจกรรมต่างๆ ทั้งด้านกีฬา การเรียนการสอนต่างๆ โดยได้ทำการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัด กระทรวงศึกษาธิการ และชมรมผู้ปกครองก็ได้ดำเนินการติดตามความคืบหน้าให้เพื่อจะได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์

➤ โครงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงลานดินหน้าอาคารเรียน ชั้นประถมเป็นลานศิลาแดง เพื่อใช้เป็นบริเวณประกอบกิจกรรมนอกห้องเรียน ให้มีประสิทธิภาพและดูสวยงามมากขึ้น โดยโรงเรียนจ่ายค่าวัสดุอุปกรณ์ ส่วนกลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองช่วยเหลือสนับสนุนการออกแบบและค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน

➤ โครงการปรับปรุงสวนหย่อมบริเวณใต้อาคารเรือนไทยและลานพุทธรูปให้เป็นระเบียบและสวยงาม

➤ โครงการจัดระเบียบบริเวณโรงเรียนให้เกิดความปลอดภัย และพื้นที่ดูสวยงามเรียบร้อยโดยร่วมกับแรงงานของชุมชนข้างโรงเรียน

➤ โครงการจัดระบบการจราจรภายในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความคล่องตัว

➤ โครงการสวนเกษตร จัดถมที่ทำสวนเกษตรในโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นพื้นที่จัดการเรียนการสอนด้านการเกษตร

➤ โครงการปรับปรุงห้องสมุดร่วมกับคณะครู พร้อมทั้งดูงานด้านห้องสมุดร่วมกัน ณ โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ เทวัญอัครราชวิทยาลัย และห้องสมุดของกรุงเทพมหานคร เขตมีนบุรี และหนองจอก



หมายเหตุ โรงเรียนมีนประชาศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ที่อยู่ 104 หมู่ 9 ถนนรามคำแหง ตำบลมีนบุรี
กรุงเทพมหานคร 10510

ในช่วงที่ผ่านมาหลายท่านอาจได้ยินว่ามีองค์กรใหม่ๆ เกิดขึ้นภายในโรงเรียนหรือที่เรียกว่า “เครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียน” ในโอกาสนี้จึงขอเล่าถึงที่มา ลักษณะการดำเนินงาน และโครงการที่กำลังดำเนินการอย่างคร่าวๆ ดังนี้

การจัดตั้งโครงการเครือข่ายผู้ปกครองของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย และสมาคมผู้ปกครองและครูสวนกุหลาบวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้มีบทบาทและหน้าที่สนับสนุนเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ที่จะให้ผู้ปกครองมีบทบาทสนับสนุนและร่วมกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถาบันศึกษานั้นๆ จึงได้จัดการประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกระดับชั้นและชี้แจงถึงที่มาและประโยชน์ที่จะได้รับ และเป็นพี่เลี้ยงดำเนินการเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับห้อง ห้องละ 5 คน จำนวนทั้งหมด 456 คน ซึ่งต่อมาได้เลือกตั้งคณะกรรมการระดับชั้นของแต่ละชั้น เป็นจำนวน 97 คน และในวันที่ 2 ตุลาคม 2542 ก็ได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับโรงเรียนอีก 15 คน และมีผู้แทนจากคณะกรรมการบริหารโรงเรียนฯ และจากสมาคมผู้ปกครองและครูฯ เข้าร่วมเป็นกรรมการอีก 2 คน

ในวันที่มีการเลือกตั้งกรรมการในแต่ละระดับนั้น ผู้ปกครองมีความกระตือรือร้นมากที่จะเข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือโรงเรียนและบุตรหลาน แม้ว่าจะไม่ได้ดำรงตำแหน่งใดๆ ก็ตาม จึงเห็นได้ว่าความสำเร็จของการจัดตั้งเครือข่ายของผู้ปกครองนั้นขึ้นอยู่กับการนำศักยภาพของผู้ปกครองแต่ละท่านมาสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในด้านต่างๆ เช่น วิชาการ การปกครอง การพัฒนาบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และด้านอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและโรงเรียน จะเห็นได้ว่าสมมุติฐานของการดำเนินงานของเครือข่ายผู้ปกครองนั้น มาจากความเชื่อมั่นว่าท่านผู้ปกครองแต่ละท่านมีศักยภาพที่จะเข้ามาช่วยเหลือ หากมีการจัดการและการประสานงานที่เหมาะสมก็จะนำพลังที่ซ่อนเร้นเหล่านี้ออกมาก่อให้เกิดประโยชน์ต่อบุตรหลานและโรงเรียนอันเป็นที่รักของพ่อแม่ ผู้ปกครองทุกคน

การดำเนินงานของเครือข่ายผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงมีลักษณะเป็นการบริหารโครงการที่เกิดขึ้นได้จากทุกห้อง ทุกระดับชั้น หารือโครงการที่กำหนดมาจากข้างบนและมาขอความร่วมมือจากข้างล่างแต่อย่างเดียว และในหลายกรณีก็จะเป็นการรวมตัวกันของผู้ปกครองที่มีความถนัด

หรือมีอาชีพที่คล้ายคลึงกันมารวมกันทำโครงการที่มีประโยชน์ต่อโรงเรียน เช่น การรวมตัวของกลุ่มผู้ปกครองที่ทำงานด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา ด้านวิศวกรรม ด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อมาแก้ปัญหา หรือมาสนับสนุนกิจกรรมของโรงเรียน โดยที่คณะกรรมการเครือข่ายระดับห้องจะเป็นผู้ประสานโครงการในระดับห้องคณะกรรมการเครือข่ายระดับชั้นจะเป็นผู้ประสานโครงการในระดับชั้น และคณะกรรมการเครือข่ายระดับโรงเรียนจะเป็นผู้ประสานโครงการในระดับโรงเรียน ทั้งนี้ ก็เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรและความพยายามที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน และได้เรียนรู้จากประสบการณ์ของความสำเร็จและล้มเหลวของโครงการต่างๆ

ปัจจุบันได้มีโครงการหลายอย่างที่ได้เริ่มดำเนินการไปแล้วในระดับห้องและมีอีกหลายโครงการกำลังเริ่มทยอยดำเนินการ สำหรับโครงการในระดับโรงเรียนนั้นได้มีผู้เสนอโครงการต่างๆ ที่น่าสนใจเป็นจำนวนมาก เช่น

- 1) โครงการสร้างฐานข้อมูลของผู้ปกครองและนักเรียนซึ่งจะบันทึกข้อมูลที่จำเป็นในการติดต่อ ความสามารถพิเศษและความพร้อมที่จะเข้ามาสนับสนุนของผู้ปกครองแต่ละท่าน
- 2) โครงการรวบรวมปัญหา ทรรศนะ ความต้องการของผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ Internet และ Intranet ของโรงเรียน
- 3) โครงการสร้างคลังภูมิปัญญาสวนกุหลาบ จะดำเนินการรวบรวมความรู้และภูมิปัญญาของชาวสวนกุหลาบไว้บนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ Internet และ Intranet ของโรงเรียนเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนนักเรียนที่เรียนปานกลางหรือเรียนต่ำ ให้มีโอกาสทบทวนและเรียนเสริมได้ตามอัธยาศัย (on-Demand Training & Tutorial)
- 4) โครงการอบรมสัมมนาผู้ปกครอง เพื่อให้ได้เรียนรู้หลักการและเทคนิคการดูแลลูกหลาน
- 5) โครงการอบรมทำสมาธิ
- 6) โครงการเดินทางมาโรงเรียนโดยใช้รถยนต์ร่วมกัน (Car Pool)
- 7) โครงการครูพ่อ ครูแม่ เพื่อช่วยนำผู้ปกครองที่มีความสามารถสูงบางด้านมาช่วยสอนเสริม
- 8) โครงการสร้างแรงบันดาลใจในการเรียนและการเลือกเส้นทางชีวิต โดยการเชิญผู้ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ มาบรรยายให้นักเรียนฟัง และจัดทัศนศึกษา
- 9) โครงการระดมสมองผู้ปกครอง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอนามัยของนักเรียน

โครงการเหล่านี้เป็นเพียงตัวอย่างของความคิดสร้างสรรค์ที่จะช่วยเหลือโรงเรียน จึงเรียกร้องให้ท่านผู้ปกครองทุกท่านเข้ามามีส่วนร่วม โดยเริ่มต้นจากการระดมสมองสร้างโครงการสำหรับห้องเรียนที่บุตรหลานของท่านได้ศึกษาอยู่ และเชื่อว่าทุกคนจะสามารถสร้างสรรค์ผลงานและสิ่งดีๆ ให้แก่โรงเรียนและลูกหลานของท่านได้อย่างแน่นอน



ที่มา บทความเครือข่ายผู้ปกครอง แนะนำเครือข่ายผู้ปกครองโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โดย
เชิดศักดิ์ ถาวรเศรษฐ์ ประธานกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
สารสวนกุหลาบ ฉบับที่ 11 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 หน้า 30

หมายเหตุ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย สังกัดกรมสามัญศึกษา
ที่อยู่ 88 ถนนตรีเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โรงเรียนเบญจมราชาานุสรณ์ นนทบุรี มีผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนที่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของเยาวชน อันจะเป็นอนาคตของชาติ เนื่องจากโรงเรียนอยู่ในแหล่งใจกลางชุมชนใหญ่แห่งหนึ่งของจังหวัดนนทบุรี ความหลากหลายของสังคมในชุมชนย่อมมีมาก กอปรกับการมีเวลาว่างของเด็กอาจจะนำไปใช้ในสิ่งที่ไม่ควร จึงเป็นปัญหาสาเหตุและได้เกิดแนวคิดการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์กับเด็ก ได้มีการรวมตัวกันระหว่างผู้ปกครองในและนอกโรงเรียน โดยใช้การกีฬาเป็นสื่อ นำกิจกรรมการรวมตัวเป็นเครือข่ายทั้งภายในและนอกโรงเรียนมีเป้าหมายให้ลูกหลานได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง สุขภาพจิตดี มีความอดทน พากเพียรพยายาม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความกตัญญูรู้จักการปรับตัวเองในการทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม ปฏิบัติตนในบุญคุณของแผ่นดิน สังคม บิดามารดา ตลอดจนครู-อาจารย์ จึงได้เกิดโครงการฝึกสอนกีฬาฟุตบอลแก่เยาวชน ซึ่งผู้บริหารของโรงเรียนได้ให้ความสำคัญและสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าวอย่างเต็มที่ โดยการอนุญาตให้ใช้สถานที่ วัสดุ-อุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็น หรือหากขาดสิ่งใด เช่น ค่าใช้จ่าย โรงเรียนก็สามารถจะสนับสนุนให้ได้ แต่เครือข่ายผู้ปกครองก็มีได้รบกวนสิ่งนี้ต่อทางโรงเรียน ผู้ปกครองได้สละทรัพย์กันเองคนละเล็กละน้อยร่วมกันเป็นค่าใช้จ่าย โรงเรียนได้ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานหน่วยงานต่างๆ ที่มีสนามในการเล่นฟุตบอลให้ หากมีการตระเวนเล่นฟุตบอลในสถานที่อื่นๆ

กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองได้จัดทำโครงการฝึกสอนกีฬาฟุตบอลแก่เยาวชน และเสนอต่อโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อถวายราชสักการะเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลพระชนมพรรษา 5 รอบ วันที่ 5 ธันวาคม 2542
2. เพื่อฝึกฝนสร้างสรรค์เยาวชนให้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการฝึกเล่นฟุตบอล ให้มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรง สมบูรณ์ มีความอดทน เข้มแข็งทั้งร่างกายและจิตใจ ห่างไกลยาเสพติด และฝึกฝนตนเองในการทำกิจกรรมรวมกลุ่ม
3. เพื่อเสริมสร้างเยาวชนให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความกตัญญู อ่อนน้อมถ่อมตน มีความเฉลียวฉลาด พร้อมด้วยไหวพริบในการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยอาศัยเทคนิคพื้นฐานในการเล่นฟุตบอลมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันเป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพของประเทศชาติในอนาคตต่อไป

วิธีการสร้างเครือข่าย โดยการพูดคุยและนำไปสู่การรวมตัวของกลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มีแนวคิดเห็นพ้องตรงกันในโรงเรียนและขยายผลต่อผู้ปกครองที่เป็นเพื่อนๆ แต่ต่างโรงเรียน

กิจกรรมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง คือ การจัดหาโค้ชในระดับชาติมาเป็นครูฝึกสอน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ เช่น น้ำดื่ม ลูกฟุตบอล การสละเงินเป็นค่าใช้จ่ายต่างๆ ฯลฯ

การสนับสนุนของโรงเรียน คือ การให้บริการด้านสถานที่ เช่น สนามฟุตบอล สถานที่จัดประชุม การให้บริการด้านวัสดุ-อุปกรณ์ รวมทั้งทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์รับสมัครผู้ที่จะเข้าร่วมโครงการดังกล่าว

การสนับสนุนหน่วยงานภายนอก เช่น การเคหะแห่งชาติให้การสนับสนุนด้านสถานที่ เช่น สนามกีฬา องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (เทศบาลนครนนทบุรี) ให้การสนับสนุนด้านสถานที่ เช่นเดียวกัน เป็นต้น

การจัดโครงการ โครงการได้แบ่งออกเป็น 2 โครงการด้วยกัน คือ

โครงการที่ 1 เริ่มในปีการศึกษา 2542 เปิดโครงการฝึกสอนฟุตบอลตั้งแต่วันที่ 16 เดือน มีนาคม 2542 และสิ้นสุดในเดือนธันวาคม 2542 โดยใช้วันหยุดราชการคือวันเสาร์ เวลา 15.00 – 18.00 น. โรงเรียนได้ให้การสนับสนุนโดยอนุญาตให้ใช้สนามของโรงเรียน จัดหาน้ำดื่มให้ครูฝึกและเด็กนักเรียนผู้เข้ารับการฝึกสอนเป็นนักเรียนของโรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ นนทบุรี และนักเรียนจากโรงเรียนที่อยู่ใกล้เคียงในชุมชนเดียวกันจำนวน ประมาณ 60 คน

โครงการที่ 2 เป็นการวางหลักสูตรฝึกสอนโดยอดีตนักฟุตบอลทีมชาติจะเป็นครูฝึกสอนและทำการฝึกสอนทั้งบรรยาย สาธิต และปฏิบัติ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากการเคหะแห่งชาติ ศูนย์ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลแห่งประเทศไทย (โดย พลตรีสำเริง ไชยวงศ์, รองศาสตราจารย์จันทร์ ผ่องศรี และร้อยตำรวจโทโสภณ หะยาจันทา) ทั้งนี้เพื่อให้การฝึกสอนเป็นผลประโยชน์ต่อเยาวชนอย่างทั่วถึง ทั้งที่อยู่ในโรงเรียนและชุมชนใกล้เคียง โดยใช้สถานที่ที่รับความร่วมมือจากเทศบาลนนทบุรี คือ สนามกีฬาศูนย์เยาวชนประชาชนิเวณ 2 เป็นที่ฝึกสอน ใช้ระยะเวลาเริ่มตั้งแต่วันที่ 5 เดือนธันวาคม 2542 เป็นต้นไป เปิดฝึกสอนในวันหยุดราชการ คือ วันอาทิตย์ เวลา 08.30 – 12.00 น.



หมายเหตุ โรงเรียนเบญจมราชานุสรณ์ นนทบุรี สังกัดกรมสามัญศึกษา
ที่อยู่ ซอยสามัคคี ตำบลท่าทราย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000

โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี เป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดของกรมสามัญศึกษา ตั้งอยู่ในเขตดินแดง อยู่ในย่านใจกลางเมืองของกรุงเทพมหานครท่ามกลางชุมชนที่หนาแน่นและหลากหลายอีกแห่งหนึ่ง คือมีทั้งชุมชนที่เต็มไปด้วยความมีระเบียบวินัย โดยเฉพาะแหล่งของทหารและตำรวจ และชุมชนแออัดย่านดินแดงที่อยู่ใกล้เคียงกับโรงเรียน นักเรียนของโรงเรียนแห่งนี้จึงคละคล้ากันหลายแบบ มีทั้งลูกหลานของทหารตำรวจ และลูกหลานของคนในชุมชนแออัดที่อยู่ใกล้เคียง ฉะนั้น ความหลากหลายของสังคมนักเรียนจึงมีมากมาย ปัญหาเสพติดเป็นปัญหาประการแรกที่โรงเรียนจำเป็นต้องพึงระมัดระวังเป็นอย่างมาก เพราะแหล่งใกล้เคียงเป็นแหล่งเสียงที่มีการเคลื่อนไหวเกี่ยวกับปัญหาเสพติดอย่างสูง ซึ่งสามารถที่จะเข้ามาในโรงเรียนได้หลายวิธีการ และผลกระทบในเรื่องดังกล่าวอาจกระทบถึงคุณภาพการเรียนการสอนและชื่อเสียงของโรงเรียนได้

สมาคมผู้ปกครองและครูของโรงเรียนได้ตระหนักในเรื่องดังกล่าว และมีนโยบายที่จะร่วมมือร่วมใจกันระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อให้การศึกษามีคุณภาพดีขึ้น พัฒนาคุณภาพชีวิตให้เป็นผู้ที่มีความหมายในสังคม จึงได้จัดทำโครงการต่างๆ เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้น โดยการพัฒนานั้นจะยึดความมีระเบียบและมีวินัยคล้ายทหาร และตำรวจเป็นฐานในการพัฒนา กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมแรกที่ได้ถูกกำหนดและฝึกปฏิบัติ ซึ่งได้รับความร่วมมือจากหน่วยราชการต่างๆ เช่น หน่วยงานทหาร หน่วยงานของตำรวจ และหน่วยราชการอื่นๆ ที่อยู่ใกล้เคียงมาเป็นเครือข่ายช่วยทำการฝึกสอนและอบรมจนเป็นที่เชื่อถือของสังคมในโรงเรียน ทำให้นักเรียนในโรงเรียนมีระเบียบวินัยขึ้นอย่างชัดเจน และรู้จักหน้าที่ของตนเอง

สมาคมผู้ปกครองฯ ได้จัดทำโครงการและมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนหลายอย่างด้วยกัน คือ

1. โครงการโทรทัศน์วงจรปิดในห้องเรียน ซึ่งได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนบริจาค เพื่อให้ลูกหลานได้รับประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน
2. การจัดทำห้องโฮมรูม (Home Room) ไว้สำหรับให้นักเรียนได้มาใช้ประชุมปรึกษาหารือปัญหาด้านการเรียนหรืออื่นๆ ในเวลาช่วงเช้าก่อนเข้าเรียน
3. การจัดศูนย์วิทยบริการ เป็นศูนย์ที่ให้บริการเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ด้านข้อมูล ข่าวสาร และสาระความรู้ในหลายๆ เรื่อง ทั้งที่อยู่ในหลักสูตรและนอกหลักสูตร

4. ศูนย์วีดีทัศน์ได้จัดทำ Internet CD-Rom เพื่อสร้างประสบการณ์ให้กับนักเรียนได้คุ้นเคยกับเทคโนโลยีสมัยใหม่

5. โครงการแหล่งวิทยาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ตามอัธยาศัยให้กับนักเรียนได้ศึกษา เช่น วิชาเวหา มัจฉาเคหาสน์ โดยเป็นการรวบรวมสัตว์ที่อ่านในหนังสือแล้วไม่เห็นภาพที่แท้จริงก็จะไปศึกษาในแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวได้

6. โครงการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทุกห้องเรียน ในทุกห้องเรียนของโรงเรียนนักเรียนจะสามารถใช้บริการหรือศึกษาเรียนรู้อินเทอร์เน็ตในห้องเรียนได้เสมอ

7. การพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยสมาคมฯ จะเป็นผู้ประสานผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความรอบรู้เชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ รวมทั้งศิษย์เก่าที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานหรือที่มีขีดความสามารถศึกษาอยู่ในระดับอุดมศึกษามาเล่าประสบการณ์หรือสอนเสริมให้กับนักเรียน

8. โครงการห้องเรียนของลูก โดยให้ผู้ปกครองไปประชุมกันในห้องเรียนที่ลูกหลานเรียนอยู่ และพยายามให้ผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาห้องเรียน โดยยกห้องเรียนให้ดูแลเป็นเวลา 3 ปีติดต่อกัน คือ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี ซึ่งสมาคมฯ จะมีการบอบในการพัฒนาห้องเรียน เช่น การเปลี่ยนกระดานดำเป็นกระดานไวท์บอร์ด (White Board) มีเครื่องทำน้ำเย็นในห้องเรียนมีไมโครโฟน มีตู้เก็บของส่วนตัวของนักเรียน มีชั้นวางรองเท้า เป็นต้น กรอบการพัฒนาดังกล่าวที่สมาคมฯ ได้วางไว้ ผู้ปกครองจะทำตามหรือไม่ก็ได้แล้วแต่ความเห็นของผู้ปกครองแต่ละห้องเรียน และจะมีการสอบถามความต้องการของนักเรียนในห้องด้วย โดยในเวลา 3 ปี จะไม่มีการเปลี่ยนย้ายห้องเรียน เพียงแต่เปลี่ยนป้ายชั้นเท่านั้น



หมายเหตุ โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดกรมสามัญศึกษา
ที่อยู่ 122 ถนนวิภาวดีรังสิต แขวงดินแดง เขตดินแดง
กรุงเทพมหานคร 10400

กิจกรรมความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองให้มีบทบาทต่อการพัฒนาการศึกษาในสถานศึกษาหรือโรงเรียน โรงเรียนทุกแห่งจะต้องส่งเสริมความเป็นหุ้นส่วน หรือการมีส่วนร่วมได้ส่วนเสียของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของเด็กในทุกๆ ด้าน ทั้งด้านสติปัญญา ด้านสังคม อารมณ์ จริยธรรม และศีลธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้สรุปแนวทางความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียนโดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และรายงานผลการวิจัยของประเทศในแถบอเมริกา และยุโรป เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน นอร์เวย์ สวีเดน สเปน ออสเตรเลีย และสกอตแลนด์ ซึ่งพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้การปฏิรูปการศึกษาของประเทศดังกล่าวประสบผลสำเร็จได้นั้น ปัจจัยสำคัญคือการให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก บางประเทศได้ออกเป็นกฎหมายไว้อย่างชัดเจนที่ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในทุกระดับ และมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาถึงขั้นมีการมอบอำนาจในการตัดสินใจดำเนินงานของโรงเรียน เช่น การทำตารางสอน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การรักษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง ตลอดจนการควบคุมค่าใช้จ่าย และการบริหารระบบการศึกษา เช่น การจัดสรรงบประมาณ การพิจารณาอัตราครู การพิจารณาหลักสูตร และวิธีการสอน และหรือการสรรหาคัดเลือกผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนด้วย โรงเรียนบางแห่งจะมีข้อตกลงร่วมกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน ซึ่งเป็นข้อตกลงที่แสดงถึงความรับผิดชอบร่วมกัน อันเป็นผลกระทบที่คาดหวังให้กับตัวนักเรียน เช่น มาตรฐานการศึกษา การไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและตรงเวลา การมีระเบียบวินัยและพฤติกรรม และความรับผิดชอบในเรื่องของการทำการบ้าน เป็นต้น

2. การสอบถามครู / อาจารย์ พ่อแม่ ผู้ปกครองโรงเรียนประมาณ 1500 คน โดยการออกแบบสอบถามในประเด็นและกิจกรรมเรื่องต่างๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดู การสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน การอาสาสมัครเพื่อพัฒนาการศึกษา การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่บ้าน การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน และการเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากร โดยประเด็นดังกล่าวจะมีกิจกรรมการดำเนินงานระบุให้ผู้แสดงความคิดเห็นได้ออกความเห็นที่เห็นด้วยหรือไม่อย่างไร ผลการสอบถามได้นำมาสรุปให้เห็นอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปปฏิบัติได้ทั้งบ้านและโรงเรียนอย่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

ผลการดำเนินงานดังกล่าว ได้แนวคิดความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน ดังนี้

ความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน

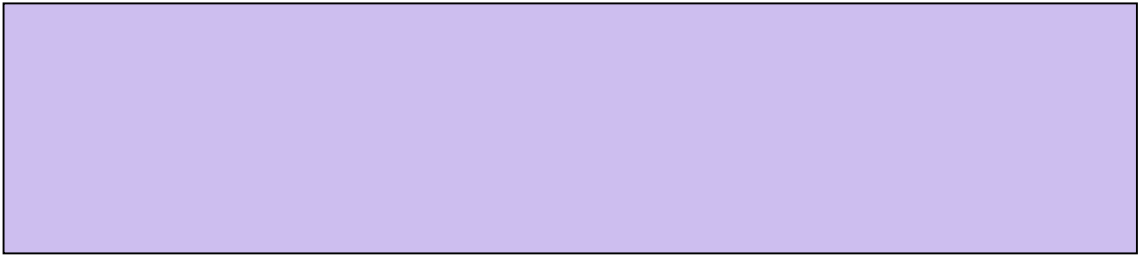
ประเด็น	พ่อแม่ ผู้ปกครอง	โรงเรียน
<p>1. การอบรมเลี้ยงดู</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● พัฒนาสมองของลูกตั้งแต่ออยู่ในครรภ์ โดยรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการมีประโยชน์ และหมั่นออกกำลังกายอย่างเหมาะสม ● สร้างสัมพันธภาพหรือบรรยากาศที่ดีในครัวเรือนทำครอบครัวให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง ● ให้อาหารรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกายและให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม ● ตรวจและพัฒนาสุขภาพของลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ ● สังเกตแวວความสามารถและความสนใจของลูก ● อ่านหนังสือให้ลูกฟังและเลือกดูรายการโทรทัศน์ที่เป็นประโยชน์พร้อมไปกับลูก ● เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูดการฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์ 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทำหน้าที่ประสานกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรม เลี้ยงดูลูก เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ● ให้ความรู้พ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูลูกตามหลักวิชาการ ● รณรงค์การสร้างภูมิคุ้มกันสำหรับเด็กแรกเกิด ● จัดเวทีสนทนาปัญหาสุขภาพพลานามัย และการเรียนรู้ของเด็ก ● เปิดห้องสมุดให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหาความรู้ ● เป็นที่ปรึกษาเรื่องการเรียนรู้ของเด็ก

ประเด็น	พ่อแม่ ผู้ปกครอง	โรงเรียน
<p>2. การสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกที่อยู่ที่บ้าน ● ดูแลลูกในเรื่องการให้ไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การเรียนและการทำการบ้านอย่างใกล้ชิด ● ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องต่างๆ ● พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> ● ครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบและแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน ● ครูประจำห้องเรียนจัดทำทำเนียบชื่อผู้ปกครอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน ● เผยแพร่ความรู้หรือวิธีการเรียนในและนอกห้องเรียนการวัดผลประเมินผลให้ผู้ปกครองทราบและกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน ● โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง ● จัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น การประชุม จดหมาย ข่าว การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต (Internet) ฯลฯ

ประเด็น	พ่อแม่ ผู้ปกครอง	โรงเรียน
<p>3. การอาสาสมัคร เพื่อพัฒนาการศึกษา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้ความร่วมมือเป็นอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นครูพ่อ ครูแม่ ในการสอนหรืออบรมวิชาการหรือวิชาชีพต่างๆ ตามความถนัดหรือเชี่ยวชาญให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านปัจจัยเพื่อพัฒนาบุคลากรครูของโรงเรียนในการฝึกอบรมและพัฒนาด้านวิชาการต่างๆ การลงมือช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การช่วยฝึกทักษะการกีฬาแก่นักเรียนการเข้ามาดูแลด้านโภชนาการในโรงเรียน เป็นต้น ● จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม/สมาคมผู้ปกครองในโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ● สร้างและขยายเครือข่ายพ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายทั้งภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> ● สํารวจข้อมูลผู้ปกครองในเรื่องความรู้ ความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญด้านต่างๆ พร้อมทั้งระดับความสนใจและเวลาที่สะดวกให้ในกิจกรรมการศึกษา ● จัดทำห้องทำงานให้อาสาสมัครอย่างเหมาะสม ● สร้างบรรยากาศการเป็นมิตรกับผู้ปกครอง ● มอบรางวัลคำชมเชยแก่อาสาสมัคร ● ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งกลุ่ม / ชมรม / สมาคมผู้ปกครอง ● ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายผู้ปกครองด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การให้ใช้สถานที่ประชุม การออกหนังสือเชิญ การเป็นวิทยากรบรรยาย การติดต่อประสานหน่วยงานที่จำเป็น เป็นต้น

ประเด็น	พ่อแม่ ผู้ปกครอง	โรงเรียน
<p>4. การจัดบรรยากาศการเรียนการสอนที่บ้าน</p> <p>5. การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้และการคิดสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเอง ● ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศักยภาพ ● สมัครเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน ● เข้ารับฟังและอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียน ● การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ ช่วยแก้ไขปัญหา สาเหตุ เช่น กระบวนการเรียน การสอน การบริหารเงิน การบริหารงานบุคลากรป้องกันภัยจากภายนอกโรงเรียน การกำหนดและจัดลำดับความต้องการของงาน / โครงการ ● ร่วมประเมินผลการดำเนินงานเพื่อติดตามตรวจสอบและให้ความเห็นเพื่อการปรับปรุงงาน ● ร่วมรับผิดชอบในผลงานที่เกิดขึ้นของโรงเรียนในฐานะเป็นผู้มีส่วนร่วม 	<ul style="list-style-type: none"> ● ให้ความรู้เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็ก ● จัดกิจกรรมสืบสานประเพณี วัฒนธรรม เพื่อให้เด็กได้แสดงออก ● ประกาศรับสมัครเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ● เผยแพร่สิทธิ รูปแบบวิธีการของผู้ปกครอง ในการมีส่วนร่วมการบริหารงานด้านต่างๆ ของโรงเรียน ● ให้ความรู้ และอบรมแนวทางการบริหารงานที่ผู้ปกครองต้องดำเนินการร่วมกับโรงเรียน ● ศึกษา สืบหาปัญหา-สาเหตุ และความต้องการของงาน / โครงการและนำเข้าที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อรอการตัดสินใจ
<p>6. การเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากร</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างแหล่งทรัพยากรต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษากับโรงเรียน ● ระดมทรัพยากรต่างๆ เช่น บุคลากร หรือภูมิปัญญาในท้องถิ่น เงินทุน วิทยากรใหม่ๆ หรือด้านเทคโนโลยี เพื่อช่วยเหลือโรงเรียนให้สามารถบริหารงานได้อย่างเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพ 	<ul style="list-style-type: none"> ● เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประเมินผลติดตามตรวจสอบการดำเนินงาน เพื่อปรับปรุงแก้ไข ● รับผิดชอบในผลงานที่เกิดขึ้นของโรงเรียน ● ติดต่อประสานงานกับแหล่งทรัพยากรที่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ● รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีค่าอันสำคัญให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพ

חכמה



ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. 2543

เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2543 ประกอบกับมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2543 กระทรวงศึกษาธิการจึงวางระเบียบไว้ดังนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2543”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2539”

บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคำสั่งอื่นใดในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ 4 ในระเบียบนี้

“สถานศึกษา” หมายความว่า โรงเรียนของรัฐที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน แต่ไม่หมายรวมถึงสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเฉพาะทาง

“ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการที่รับผิดชอบบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

“กรรมการ” หมายความว่า กรรมการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อ 5 ให้มีคณะกรรมการอย่างน้อยสถานศึกษาละเจ็ดคน แต่ไม่เกินสิบห้าคน ประกอบด้วย

(1) “ผู้แทนผู้ปกครอง” ได้แก่ ผู้แทนของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

(2) “ผู้แทนครู” ได้แก่ ผู้แทนของข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอนและผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

(3) “ผู้แทนองค์กรชุมชน” ได้แก่ ผู้แทนของชมรมสมาคม มูลนิธิ องค์กรเอกชน หรือกลุ่มบุคคลในรูปอื่นใดที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ และมีที่ตั้งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

(4) “ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ได้แก่ ผู้แทนของเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น จำนวนไม่เกินสองคน

(5) “ผู้แทนศิษย์เก่า” ได้แก่ ผู้แทนของสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่าหรือบุคคลที่เคยศึกษาจากสถานศึกษานั้นจำนวนไม่เกินสองคน

(6) “ผู้ทรงคุณวุฒิ” ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐ เจ้าของหรือผู้บริหารสถานประกอบการ ทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสี่คน

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการและให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งใน (1) (3) (4) (5) และ (6) เป็นประธานและอีกคนหนึ่งเป็นรองประธาน

ข้อ 6 ให้คณะกรรมการ กำหนดจำนวนและสัดส่วนของคณะกรรมการ เพื่อให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการตามข้อ 5 โดยคำนึงถึงจำนวนและสัดส่วนของคณะกรรมการที่เป็นสตรีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของคณะกรรมการทั้งหมด

ข้อ 7 การให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการซึ่งคณะกรรมการให้ดำเนินการดังนี้

(1) ให้สถานศึกษาประกาศรับสมัครผู้แทนตามข้อ 5 (1) (2) (3) (4) และ (5)

(2) ให้ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกตามข้อ 7 (1) คัดเลือกตนเอง ให้เหลือเท่ากับจำนวนตามที่กำหนดไว้ในข้อ 6

(3) ให้ผู้ได้รับการคัดเลือกตามข้อ 7 (2) และผู้บริหารสถานศึกษาเสนอรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตามที่ตนเห็นสมควรจำนวนสองเท่าของจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 6 และให้ประชุมคัดเลือกให้เหลือเท่ากับจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 6

(4) ให้ผู้บริหารสถานศึกษานำรายชื่อเสนอผู้มีอำนาจตามข้อ 9 เป็นผู้ลงนามแต่งตั้ง

ในกรณีไม่มีผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้แทนในองค์ประกอบใด ให้คณะกรรมการเสนอรายชื่อบุคคลในองค์ประกอบนั้น จำนวนสองเท่าของจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 6 และให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อคัดเลือกตนเองให้เหลือเท่ากับจำนวนตามที่กำหนดไว้

ในกรณีที่ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกในองค์ประกอบใด ไม่ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ในข้อ 6 ให้ถือว่าผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเท่าที่มีอยู่ในองค์ประกอบนั้น แล้วให้คณะกรรมการเสนอรายชื่อบุคคลในองค์ประกอบนั้นจำนวนสองเท่าของจำนวนที่ยังขาดอยู่ และให้ผู้ได้รับการเสนอชื่อคัดเลือกกันเองให้เหลือตามจำนวนที่กำหนดไว้

ในบางกรณีที่ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกในองค์ประกอบใดมีจำนวนเท่ากับจำนวนกรรมการ ตามที่กำหนดไว้ในข้อ 6 ให้ถือว่าผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกดังกล่าวเป็นกรรมการในองค์ประกอบนั้น

ข้อ 8 คุณสมบัติทั่วไปของคณะกรรมการ

- (1) เป็นผู้สนใจในการพัฒนาการศึกษา
- (2) เป็นผู้มีความประพฤติดี
- (3) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย
- (4) ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดเว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด

ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ข้อ 9 ให้ผู้บังคับบัญชาเหนือสถานศึกษาขึ้นไปหนึ่งระดับเป็นผู้ลงนามในการแต่งตั้งและอนุญาตการลาออกของคณะกรรมการ

ข้อ 10 ให้คณะกรรมการมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้ง คณะกรรมการซึ่งได้มาตามระเบียบนี้ในวาระแรก เมื่อครบกำหนดสองปีให้จับสลากออกกึ่งหนึ่ง ในกรณีที่เกินจำนวนคือให้พิเศษเพิ่มเป็นหนึ่งคน เว้นกรรมการและเลขานุการ

ให้สถานศึกษาดำเนินการสรรหากรรมการทดแทนกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคสอง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อ 7 โดยให้อยู่ในตำแหน่งตามวาระในวรรคหนึ่ง

การสรรหากรรมการใหม่แทนกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสาม ให้ดำเนินการภายในสี่สิบห้าวันนับจากวันครบวาระหรือครบกำหนดแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่กรรมการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ แต่ยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการใหม่ ให้กรรมการชุดเดิมปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะได้มีการประกาศแต่งตั้งกรรมการใหม่

กรรมการที่พ้นวาระ อาจได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการได้อีก

ข้อ 11 คณะกรรมการจะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ออกตามวาระ
- (2) ตาย
- (3) ลาออก
- (4) ขาดคุณสมบัติตามข้อ 8
- (5) เป็นบุคคลล้มละลาย

(6) เป็นบุคคลไร้ความสามารถหรือเสมือนไร้ความสามารถ

(7) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดแล้วแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(8) พ้นจากตำแหน่งในสถานศึกษานั้น สำหรับกรรมการตามข้อ 5 (2) และผู้บริหารสถานศึกษา

(9) พ้นจากสถานภาพการเป็นผู้ปกครองนักเรียนของสถานศึกษานั้น สำหรับกรรมการตามข้อ 5 (1)

(10) พ้นจากสถานภาพการเป็นผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับกรรมการตามข้อ 5 (4)

(11) คณะกรรมการจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามมีมติให้ออก ยกเว้นตำแหน่งกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 12 ในกรณีที่กรรมการในองค์ประกอบใดว่างลงก่อนครบวาระเกินกว่าเก้าสิบวัน ให้สถานศึกษาดำเนินการตามข้อ 7 เพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการในองค์ประกอบนั้นภายในสามสิบวัน นับตั้งแต่วันที่ว่างลง และให้อยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการที่ตนแทน

ข้อ 13 คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

(1) กำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาของสถานศึกษา

(2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

(3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

(4) กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา

(5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน

(6) ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

(7) เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

(8) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้านรวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลป วัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

(9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

(10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปี ของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน

(11) แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร

(12) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น

ข้อ 14 ให้มีการประชุมคณะกรรมการอย่างน้อยภาคเรียนละสองครั้ง

การดำเนินการประชุมคณะกรรมการ ให้เป็นไปตามระเบียบวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด โดยให้มีกรรมการเข้าร่วมประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่มีอยู่ในขณะนั้น และให้มีผู้แทนของนักเรียนเข้าร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นตามที่คณะกรรมการเห็นสมควรแล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์ของนักเรียนโดยตรง ให้รับฟังความคิดเห็นของนักเรียนประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการด้วย

ให้ผู้บริหารสถานศึกษารายงานผลการประชุมต่อผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปชั้นหนึ่ง ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่มีการประชุม

ข้อ 15 ในวาระเริ่มแรกให้กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมที่มีสถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวัน นับแต่วันประกาศใช้ระเบียบนี้

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้คณะกรรมการโรงเรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2539 ปฏิบัติหน้าที่ไปจนกว่าจะมีการประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการตามระเบียบนี้ รวมทั้งดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ 6 และข้อ 7 แล้วแต่กรณี

สถานศึกษาที่ไม่มีคณะกรรมการสถานศึกษาหรือคณะกรรมการโรงเรียนอยู่ในวันที่ประกาศใช้ระเบียบนี้ ให้กรมหรือส่วนราชการที่ชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรมซึ่งเป็นเจ้าสังกัด กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อ 6 และข้อ 7 แล้วแต่กรณี

ข้อ 16 ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 23 พฤษภาคม พ.ศ. 2543

(นายสมศักดิ์ ปรีศนันท์)

1. หลักการและเหตุผล

พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สายใยความรักความผูกพันระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เป็นความสัมพันธ์ที่มั่นคงยาวนาน เป็นพลังยิ่งใหญ่ที่ช่วยผลักดันให้การดำเนินงานด้านต่างๆ ประสบผลสำเร็จได้ ด้านการศึกษาก็เช่นกัน ผลการวิจัยจากหลายๆ ประเทศได้ข้อสรุปว่า การมีส่วนร่วมของครอบครัวในการศึกษา ได้นำไปสู่ความสำเร็จให้กับตัวนักเรียน หรือบุตรหลานได้เป็นอย่างดี ด้วยความสำคัญของสถาบันครอบครัวที่มีต่อการศึกษาดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงได้กำหนดสาระสำคัญไว้หลายมาตราที่ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาด้วย รูปแบบต่างๆ

อย่างไรก็ตาม การที่จะดำเนินการให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีบทบาทตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำเป็นต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญและเกิดการกระตือรือร้น ที่จะร่วมดำเนินงานจนเกิดเป็นพลังที่จะเคลื่อนไหวออกไปอย่างกว้างขวางทั่วประเทศ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงสนับสนุนให้มีการสร้างและขยายเครือข่ายพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่จะเข้ามามีบทบาทในการศึกษา เพื่อให้เด็กไทยทุกคนเป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข อันเป็นความปรารถนาสูงสุดของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทุกคน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้ตระหนักเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการปฏิรูปการศึกษา รวมทั้งเข้าใจสาระสำคัญในการมีบทบาทการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

2.2 เพื่อเป็นเวทีที่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้แสดงความคิดเห็นสะท้อนปัญหาการศึกษา รวมทั้งเสนอแนวทางแก้ไขที่สอดคล้องกับผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างตรงประเด็นอย่างต่อเนื่อง อันจะช่วยให้การปฏิรูปการศึกษาเป็นไปได้ตามแนวพระราช-บัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

2.3 เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีเวทีวิชาการ เป็นการส่งเสริมให้ได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์ ในการพัฒนาตนเองได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัยในระดับนานาชาติ

3. ระยะเวลาดำเนินงาน

ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2542 – กันยายน 2543

4. แผนการดำเนินงาน

กิจกรรมในการดำเนินงานประกอบด้วย

- 4.1 ประชุมเครือข่ายแกนนำ
- 4.2 เครือข่ายแกนนำขยายผล
- 4.3 ประชุมเครือข่ายส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- 4.4 จัดทำเอกสารบทบาทการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
- 4.5 สรุปความเห็นต่างๆ จากเครือข่าย
- 4.6 เผยแพร่ความเห็น รูปแบบการดำเนินงานของเครือข่าย

5. วิธีดำเนินงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สนับสนุนให้กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดเครือข่ายออกไปอย่างกว้างขวาง

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เกิดเครือข่ายพ่อแม่ ผู้ปกครอง ที่มีบทบาท มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การบริหารจัดการ และให้ความสำคัญกับการศึกษาทั้งต่อบุตรหลาน และประเทศชาติ โดยสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

6.2 เครือข่ายพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีเวทีวิชาการ ได้แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

6.3 ได้เอกสารบทบาทและการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ด้านการศึกษาในรูปแบบต่างๆ

ที่ปรึกษา

ดร.รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ผู้อำนวยการโครงการ

นางรุ่งเรือง สุชาภิรมย์

ผู้อำนวยการกลุ่มงานปฏิบัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นางอรุณี สถานุพงษ์

หัวหน้าโครงการ

นายอุคเรนทร์ สุขนวล

ประจำโครงการ

ผู้เรียบเรียง

นางรุ่งเรือง สุชาภิรมย์

นางอรุณี สถานุพงษ์

ผู้จัดทำรายงาน

นายอุคเรนทร์ สุขนวล

ผู้ประสานและจัดพิมพ์ต้นฉบับ

นายอุคเรนทร์ สุขนวล

ผู้ออกแบบปก

บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด